

KAAP DE GOEDE HOOP.

RAPPORT

VAN HET

GEKOZEN COMITÉ

OMTRENT DEN

JAMESON INVAL

IN HET GRONDGEBIED VAN DE

ZUID-AFRIKAANSCH REPubLIEK.

Gedrukt op last van de Wetgevende Vergadering.

1896.

KAAPSTAD :

W. A. RICHARDS EN ZONEN, GOUVERNEMENTS DRUKKERS,

1896,

[A6A. JAMESON INVAL.]

ALGEMEEN BLADWIJZER.

	BLADZIJDEN.
Orders benoemende het Comité	vi
Rapport	vii—xxvii
Rapport der Minderheid	xxviii—xxxiii
Notulen van de Verrichtingen	xxxv—lxv
Notulen van Getuigenis (zie ook Bladwijzer).	c
Bates, A., Magistraats Klerk, Kuruman	211
Berry, T., Accountant B. S. A. Co.	186, 197, 240
Bissett, J. L., Superintendent en Stationschef, K. G. S., te Kimberley	136
Boyes, G. J. Civiele Commissaris en Resident Magistraat, Mafeking	84
Cassidy, T., Superintendent Eastern and South African Telegraph Co.	267
Faure, J. A., L.W.R.	82
Faure, P. H., L.W.V., Secretaris voor Landbouw	260
French, S. R., C.M.G., Postmeester Generaal ..	160
Frost, J., L.W.V., vroeger Secretaris voor Landbouw	256
Garrett, F. E., Editeur <i>Cape Times</i>	120
Graham, J. J., Secretaris tot het Wets Departement	54, 124, 277
Hammond, J. H.	249
Isaacs, E., Handelaar, Mafeking	183
Isemonger, J., Klerk Telegraaf Departement	248
Laing, J., L.W.V., vroeger Commissaris van Open- bare Werken	257
Michell, L. L., Algemeene Bestuurder Standard Bank	221
Pickering, E., Expeditie, Port Elizabeth	177
Price, T. R., Ageerend Algemeene Bestuurder van Spoorwegen	99, 147
Robinson, M. B., Commissaris van Politie voor Griqualand West en Bechuanaland	130, 149
Rutherford, F. F., Agent voor de B. S. A. Co., Kaapstad	224
Schreiner, W. P., Q.C., C.M.G., L.W.V., vroeger Procureur Generaal	230
Scott, R. G., Superintendent, Bandieten station, De Beers	172

	BLADZIJDEN.
Sprigg, Sir J. G., K.C.M.G., L.W.V., Eerste Minister, vroeger Thesaurier	74
Stephen, D., Hoofdclerk Tak Telegrafische Bood- schappen.. ..	241, 263, 265, 272, 278, 282, 283, 284.
Stevens, J. A., Ageerende Secretaris, B.S.A., Co., Kaapstad,	1, 23, 45, 139, 170, 208, 218, 221, 258, 262, 274, 279.
Stewart, P., Klerk, B.S.A. Co., Kaapstad ..	269
Tasker, J., Controleur, Kaapstad Telograafkantoor	261
Weil, J., L.W.V., Handelaar, Mafeking	150
Williams, Gardner, F., Algemeene Bestuurder, De Beers.. ..	107

AANHANGSELS.

A Papieren betreffende den inval van de troepen van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij in de Zuid Afrikaansche Republiek, verzameld door het Departement van den Staats Procureur (Transvaal Groenboek No. 2) .. .	ii—cxli
B Telegrammen door den heer J. A. Stevens ingegeven	cxli—cxliii
C De Rawlinson Correspondentie	cxliii—clix
D Verzoekbrief van C. Leonard en anderen ..	liv—clix—clxi
E Het doorsnijden der Telegraafdraden tusschen Vrijburg en Mafeking	clxi—clxii
F Kapitein Heany's Speciale Trein en Verrichtingen	clxiv—clxviii
G Het Thomas Rivier Spoorweg Ongeluk ..	clxix
H Vervoer van Kanonnen op Kaapsche Gouverne- ments Spoorwegen	clxix—clxx
I Notulen tusschen het Ministerie en Zijne Excel- lentie den Gouverneur	clxx—clxxv
J Vervoer van Krijgsmateriaal op de Kaapsche Gouvernements Spoorwegen	clxxv—clxxxix
K Dito	clxxx—clxxxii
L Dito	clxxxiii
M Dito	clxxxiii
N Dito	clxxxiv—clxxxv
O Dito	clxxxv—clxxxvii
P Correspondentie tusschen de B. S. A. Co. en den Edelen heer Majoor White.. ..	clxxxvii—clxxxviii

	BLADZIJDEN.
Q Telegram van Stationschef, Mafeking ..	clxxxviii
R Rekening van de Nieuwe Concessies	clxxxix
S Rekening van de Nieuwe Concessies—Wissels en cheques	cxo—cciii
T Vervoer van Krijgsmateriaal op de Kaapsche Gouvernements Spoorwegen	cciv—ccviii
U Verdere Rekening Cheques van Nieuwe Concessies	ccix
V Adviezen van Wissels Nieuwe Concessie Reke- ning	ccx—ccxiii
W Pitsani Kamp Rekening	ccxiv—ccxvi
X Dr. H. A. Wolff's Rekening in de boeken van de B. S. A. Maatschappij	ccxvii
Y Kolonel Rhodes' Dagvaarding	ccxvii—ccxviii
Z Postmeester-Generaals Rapport over Jameson Inval Telegrammen	ccxviii—ccxxviii
AA Dr. Harris' Terugkomst	ccxxix
BB Dr. Wolff's Rekening te Mafeking	ccxxix—ccxxx
CC Origineele Telegrammen en Ontcyferde Lezingen	ccxxxi—ccxxxv
DD Telegrammen ingegeven door den heer Stephen	ccxxxv—ccxxxvii
EE Correspondentie tusschen de B. Z. A. Maat- schappij en den heer Stewart	ccxxxvii—ccxxxviii
FF Communicaties met het Gouvernement der Zuid Afrikaansche Republiek	ccxxxviii—ccxli
LL Dito	ccxli—ccxlii
GG Origineele Telegrammen en Ontcijferden Lezingen	ccxlii—ccxliii
HH Telegrammen ingegeven door den heer Stephen	ccxliii—ccxliv
II Uittreksel uit Londensche "Times"	ccxliv
JJ Origineele Telegrammen en Ontcyferde Lezin- gen	ccxliv—ccxlvi
KK De Beers Geconsolideerde Mijnen	ccxlvi—ccxlvii
MM Telegrammen ingegeven door den heer Stephen	ccxlvii
NN Getuigenis van den heer Bates	ccxlviii
OO Uitstel van Minute	ccxlix
PP Telegram ingegeven door den heer Stephen ..	cul
QQ Jameson Inval Telegrammen, tusschen den 21sten December, 1895, en den 2den Januari, 1896, in chronologische volgorde, met betrek- king tot de Kaapstad	cul—culxviii
Bladwijzer en Beknopt Overzicht van Getuigenis..	culxix—cexu

ORDERS BENOEMENDE HET COMITÉ.

28 *MEI*, 1896.

Gelast:—Dat een Gekozen Comité van zeven leden. te worden benoemd door den heer Speaker, worde aangesteld om onderzoek te doen naar de omstandigheden, als rakende deze Kolonie, in verband met de voorbereidingen tot en het uitvoeren van den gewapenden inval onlangs in het grondgebied van de Zuid-Afrikaansche Republiek.

29 *MEI*, 1896.

De Speaker benoemde de volgende leden om bovengenoemd Comité te zijn:—De Procureur-General, de heer Innes, de heer Du Toit, de heer Merriman, de heer Schreiner, de heer Jones en de heer Fuller; de Procureur-Generaal de Voorzitter er van te zijn.

Gelast:—Dat gezegd Comité macht hebbe getuigenis in te winnen en om papieren te vragen.

RAPPORT

VAN HET

Gekozen Comité benoemd op last van de Wetgevende Vergadering op den 28sten en 29sten Mei, 1896, om onderzoek te doen naar de omstandigheden, als rakende deze Kolonie, in verband met de voorbereidingen tot en het uitvoeren van den gewapenden inval onlangs in het grondgebied van de Zuid Afrikaansche Republiek; het Comité macht hebbende getuigenis in te winnen en om papieren te vragen, en bestaande uit den Procureur-Generaal, den heer Innes, den heer Du Toit, den heer Merriman, den heer Schreiner, den heer Jones en den heer Fuller, zijnde de Procureur-Generaal Voorzitter.

Inleidend.

1. In den avond van den 29sten December laatstleden ging Dr. Jameson, de Administrateur van de landen behorende aan de Chartered Maatschappij, de Zuid Afrikaansche Republiek binnen aan het hoofd van meer dan vijfhonderd bereden manschappen en een sterke macht van artillerie, ten volle uitgerust. De expeditie bestond uit twee partijen, waarvan de eene afreisde van het kamp te Pitsani Pothlugo, waar zij langzamerhand waren bijeengekomen, en de andere van Mafeking, in Koloniaal grondgebied. Deze inval plaats vindende, zoo als het geval was, op een tijd toen de betrekkingen tusschen de Regeering van de Zuid Afrikaansche Republiek en die van de andere Staten en Koloniën van Zuid Afrika op den vriendschappelijksten voet waren, baarde grooten opgang, en de uitwerking op het geheele land was uiterst nadeelig en bovenmate treurig. Als gevolg van eene discussie die hierover in het Parlement plaats vond, werd een Comité benoemd om onderzoek te doen naar de omstandigheden, als rakende deze Kolonie, in verband met de voorbereidingen tot en het uitvoeren van gezegden inval. Overeenkomstig dit besluit heeft uw Comité zijn uiterste

best gedaan om zoo ver als mogelijk is de omstandigheden te ontwarren, die deze verbazende schennis van internationale wellevendheid omgeven.

2. Zij hebben een aantal getuigen ondervraagd, wier onwilligheid in sommige gevallen om getuigenis af te leggen, om geen harder woord te gebruiken, terwijl misschien onder de omstandigheden niet onnatuurlijk, uw Comité groote moeite heeft veroorzaakt in het uitvoeren van hun taak. Aan den anderen kant, de schriftelijke getuigenis is van de grootste waarde.

3. Het boek bekend als het Transvaalsche Groenboek, No. 2, bevat eene zeer merkwaardige reeks van documenten, insluitende niet alleen onderschepte code telegrammen met den ontlossingsleutel, doch ook private brieven, schetskaarten en andere papieren, die een algemeen kluwen leveren tot het komplot waarvan de inval het direkte gevolg was. Uw Comité heeft goedgeacht het grooter deel van dit boek weder te laten drukken.

4. Het passeeren van eene speciale Wet, het Comité in staat stellende documenten te eischen van het Telegraaf Departement, heeft geleid tot het ontdekken van belangrijke getuigenis, en uw Comité wenscht hier zijne waardeering te kennen te geven van de vaardige hulp hun betoond door de beambten van dat Departement.

5. Uw Comité wenscht te rapporteeren dat zij aan den Hoog Edelen C. J. Rhodes het feit hebben bekend gemaakt dat hun dit onderzoek door het Huis opgedragen is, ten einde hem eene gelegenheid te geven aan het Comité zoodanige getuigenis of verklaringen voor te leggen, als hij mocht wenschen bij te brengen; maar geene zoodanige getuigenis of verklaringen zijn voorgelegd geworden. En uw Comité heeft door den Ageerenden Secretaris van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, den heer Stevens, mededeeling per kabel gedaan aan de Britsch Zuid Afrika Maatschappij in Londen en aan Dr. Harris, de Maatschappij en hem verwittigende dat, volgens het gevoelen van uw Comité, zijne opkomst om getuigenis af te leggen met betrekking tot de punten waarop de Ageerende Secretaris, de heer Stevens, zijne onbekwaamheid betuigde om de

feiten volledig op te helderen, wenschelijk was. Het antwoord in hier bijgevoegd.

6. Uw Comité heeft het ook goed gedacht de Regeering van de Zuid Afrikaansche Republiek uit te noodigen eenige getuigenis te leveren, die zij tot het onderzoek passend mocht oordeelen. De correspondentie is hier bijgevoegd.

7. Het is moeielijk een datum vast te stellen voor den aanvang van het komplot dat tot den inval leidde, die het onderwerp uitmaakt van dit onderzoek, ofschoon het betrekkelijk gemakkelijk is om de eerste stappen op te volgen, die deze plannen tot een praktisch einde moesten brengen. Uit de documenten voor ons vinden wij, dat zoodra de proclamatie, een zeker deel van het Bechuana-landsche Protectoraat onder de Britsch Zuid Afrika Maatschappij plaatsende, uitgevaardigd was in Buluwayo, op den 19den October, voorbereidingen werden gemaakt om de macht bekend als de Mashonaland Bereden Politie naar onderen te brengen, vertrekkende de eerste troepen op den 25sten October en gevolgd door anderen, in het geheel 250 man, 293 paarden, en 168 muilezels, 6 maxims, en 2 kanonnen.

Deze manschappen werden op hunne aankomst geplaatst in een Kamp te Pitsani, waarvoor de plek verkregen was van Montsioa in ruil voor twee andere plaatsen. Op den eersten November werd deze plek geinspecteerd door Dr. Jameson, die denzelfden morgen van Buluwayo daar aankwam, en werd door hem geheel en al goedgekeurd.

Dr. Jameson ging van Mafeking naar Kaapstad waar hij schikkingen maakte voor het verzenden van meer manschappen en paarden. Melding van de vereichten wordt gemaakt in een brief van Sir J. Willoughby van den 18den November aan Majoor R. White, waar hij de sterkte van de vereichte macht opgeeft als 600 man en 700 paarden, en in groote bijzonderheden treedt.

Kolonel Rhodes, die Ageerende Administrateur van Mashonaland geweest was, werd aangesteld als Bestierder van de "Gold Fields of South Africa Mining" Maatschappij, en gezonden van Kaapstad naar Johannesburg, welke plaats hij bereikte op of omtrent den 19den October.

Financiën.

8. Op den 24sten October trok Kolonel Rhodes eene som van £1,000 door een wissel op zicht op de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, Kaapstad, op rekening van de "New Concessions Account." Deze wissel werd behoorlijk erkend in een brief die meldde, dat hij getrokken was door overeenkomst met den broeder van den trekker, den heer Cecil Rhodes. Het werd overgebracht op eene rekening in de boeken van de B. S. A. Co., onder het hoofd "New Concessions Account" en werd gevolgd door vele anderen, bedragende in het geheel, volgens die rekening, £61,500. In de boeken van de Standard Bank te Johannesburg wordt het bedrag op deze rekening gegeven als £71,000. De laatste drie wissels op deze rekening werden getrokken op Januari den 6den, 7den en 9den respectievelijk. De wissel op Januari den 9den is niet begrepen in de kopij van de "New Concessions Account" geleverd aan uw Comité door den boekhouder van den B. S. A. Co., ofschoon hij vermoedelijk gehonoreerd werd door de Maatschappij. De twee wissels van den 7den en 9den, volgens de deposito briefjes geleverd door de Standard Bank aan de Autoriteiten in Pretoria, waren getrokken op rekening van de "New Concessions Syndicate," zoowel als de een getrokken op den 6den, volgens den werkelijken wissel, terwijl die vòòr dien datum getrokken waren op de "New Concessions Account." Dit punt is echter van geen belang, daar al de sommen met uitzondering van £500 in Johannesburg overgebracht werden op bovengemelde rekening, die geopend werd voor rekening van en op gehandeld werd door Kolonel F. W. Rhodes. De sommen dus voorgeschoten door de B. S. A. Co. werden gebruikt gedeeltelijk voor toebereidselen in verband met den Strooptocht, tot welk einde cheques, bedragende £18,500, overhandigd werden aan Dr. H. A. Wolff, die ze uitgaf in het bouwen van stores en het koopen van levensmiddelen en paarden, gelijk volledig beschreven in het memorandum gehecht aan No. 26, Aanhangsel A. Een groot gedeelte van het overige werd overgebracht op eene rekening genaamd de "Development Syndicate," geopend met de Standard Bank van Zuid Afrika in Johannesburg,

in de namen van Kolonel Rhodes en de heeren Hammond, L. Phillips en J. P. Fitzpatrick, die volledig beschreven zal worden gevonden in Bijvoegsel E, tot Aanhangsel A., waaraan later werd gehecht als een soort van subsidiair, eene rekening genaamd de "Relief Fund," geopend op den 31sten December, 1895, te Johannesburg, in de namen van L. Phillips, F. Rhodes, en George Farrar. Er kan geen twijfel bestaan of deze rekeningen werden gebruikt voor de doeleinden van de revolutie te Johannesburg, dat een onderwerp is buiten den werkkring van het onderzoek van dit Comité. De "New Concessions Account," geopend in de boeken van de B. S. A. Co., bedragende £61,500, werd afgesloten door eene cheque van den heer C. J. Rhodes, op den 15den Januari van dit jaar.

9. Boyen en behalve de gelden verschaft voor de "New Concessions Account," maakte de B. S. A. Co. voorschotten aan Dr. H. A. Wolff direct, die later gebracht werden op de rekening van den heer C. J. Rhodes. Een deel dier voorschotten bestond uit een credit op de Standard Bank te Mafeking, en eene inzage van de rekening van Dr. Wolff te dier plaatse maakt het duidelijk, dat de sommen aldus voorgeschoten, gebruikt werden voor doeleinden in verband met den Strooptocht.

10. Een dergelijk voorschot van £500 werd gemaakt aan Kolonel R. White, eene inzage van wiens rekening, gepaard aan de getuigenis van den heer Bates, geen twijfel overlaat, dat het geld bestemd was voor toevallige kosten in verband met dezelfde zaak. Dit voorschot werd ook uiteindelijk gedebiteerd tegen den heer C. J. Rhodes.

11. Behalve die rekeningen, die als afgesloten kunnen beschouwd worden, wat betreft de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, werd eene rekening geopend in hare boeken, genaamd de "Pitsani Camp Account," waarop in Januari en Februari werden overgedragen gelden verschuldigd voor kosten in verband met de expeditie, alsook de diverse sommen betaald aan ontvluchtte ruiters, die door Kaapstad gingen. Deze rekening is nog niet vereffend en een aanzienlijk saldo staat nog open in de boeken der Maatschappij.

12. Het is in getuigenis dat afschriften van de Kasboeken en andere rekeningen geregeld geleverd werden aan het Hoofd Kantoor van de Maatschappij in Londen, en dat geene vragen gesteld werden aangaande de zeer aanzienlijke bedragen van tijd tot tijd voorgesloten aan de "New Concessions Account" en andere rekeningen.

Het smokkelen van Wapenen.

13. Behalve het verschaffen van groote sommen gelds, die in groote mate de revolutie in Johannesburg mogelijk maakte, is het in getuigenis, dat de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, door middel van hare agenten en geëmployeerden, groote hoeveelheden wapenen en ammunitie invoerde en smokkelde van deze Kolonie naar de Zuid Afrikaansche Republiek. Gedurende de maanden October, November en December, 1895, werden groote hoeveelheden wapenen door de B. S. A. Maatschappij over de Kaapsche Gouvernements Spoorwegen gezonden naar Kimberley en Mafeking. In eerstgenoemd geval worden zij, zooals op vorige gelegenheden geschiedde, geconsigneerd aan den heer Gardner Williams, den Algemeenen Bestierder van de De Beers Consolidated Mines. Volle bijzonderheden van die zendingen zullen gevonden worden in Aanhangsels J., K., L., M., N. O. en E. E. en in Bijvoegsel C. tot Aanhangsel A.

14. Vroeg in November werd zekeren Kapitein Holden, een officier van de B. S. A. Maatschappij gezonden naar Kimberley. Hij wordt genoemd in een brief van Dr. Jameson, toen Administrateur van de B. S. A. Maatschappij, aan Majoor White. Volgens de getuigenis van den heer Williams, schijnt hij geplaatst te zijn geweest in contrôle van de De Beers stores en werklieden, met betrekking tot het ongeoorloofd zenden van wapenen en ammunitie in de Zuid Afrikaansche Republiek.

15. Op den 23sten November gelastte de ageerende secretaris van de Chartered Maatschappij, de heer J. A. Stevens, het vervoer van acht kisten bevattende drie Maxim kanonnen, en 125 kisten ammunitie van Mafeking naar Kimberley. Dezen, tezamen met rifles, werden later

gezonden van de De Beers werken, verborgen in groote trommels olie, geconsigneerd door de De Beers eerst naar Port Elizabeth, aan het adres van Pickering & Co., en later door persoonlijke lastgeving van Holden naar Johannesburg; wordende de vracht betaald gedeeltelijk door Holden, gedeeltelijk door cheque op de "New Concessions Account." Eene volle beschrijving van deze merkwaardige transactie zal gevonden worden in Aanhangsel O en in de getuigenis van den heer Pickering. Later werd eene verdere bezending gedaan van rifles verborgen onder wagenvrachten coke. De hoofd agent in deze speciale bezigheid schijnt geweest te zijn zekeren Kellow, die magazijnhouder was van De Beers, en die den naam aannam van Warren & Co., en sedert naar Engeland is gegaan. Dit was de zaak, die leidde tot de vervolging van den heer Gardner Williams. In verband met het onderzoeken van deze zaken, doet het uw Comité genoegen te zien de duidelijke en zakelijke verslagen gehouden door het Spoorweg Departement, die hun in staat hebben gesteld de verschillende transacties zonder moeite te volgen.

De Uitnoodigingsbrief.

16. Half November vertrok Dr. Jameson van Kaapstad naar Johannesburg. Hij was weder te Kaapstad op den 27sten November, hetgeen den datum van zijn bezoek naar Johannesburg stelt tusschen den 20sten en 25 sten van die maand. Terwijl daar, verkreeg hij, handelende in overleg met den heer Charles Leonard, de naamteekening van heer J. H. Hammond tot een brief gericht aan zichzelf, gedrukt in Aanhangsel A, No. 61, die ook geteekend is door de heeren C. Leonard, L. Phillips, G. Farrar, en Kolonel Rhodes. Deze brief is van het uiterste belang, en uw Comité wenscht speciale aandacht te bepalen op de bevoording er van. Na dezen aldus geteekenden brief bekomen te hebben, keerde Dr. Jameson naar Kaapstad terug en ging van daar naar Mafeking.

17. Uit de getuigenis voor uw Comité is het onbetwistbaar dat de heer Rhodes bekend was met den inhoud van den brief, en wij vinden Dr. Harris op den 19den December telegrafeerende aan Dr. Jameson als volgt:—

“De heer Rhodes zegt: Zend mij geregistreerd dadelijk eene kopij van dien brief van Charles Leonard.” Groot gewicht werd aan het document gehecht wegens het feit, dat het werd aangehaald in twee belangrijke boodschappen van Dr. Jameson.

18. Nadat de strooptocht plaats gevonden had op den 30sten December, toen de Hooge Commissaris telegrafeerende was om Dr. Jameson tegen te houden, blijkt deze brief, volgens de getuigenis van den heer Cassidy, gekabeld te zijn geworden door iemand ten behoeve van de Chartered Maatschappij, aan de London *Times*, in welk dagblad dezelve verscheen op den 1sten Januari met het volgende opschrift “Kaapstad, 30sten December. De volgende brief, geteekend door de voornaamste inwoners van Johannesburg werd Zaterdag gezonden naar Dr. Jameson, Mafeking.” Voor het doel van dit onderzoek is het voldoende op te merken dat deze dringende uitnoodiging, gesteld in de roerendste bewoordingen, geteekend was door minstens één onderteekenaar op het verzoek van den uitgenoodigden persoon, omtrent eene maand vóór de dagteekening ervan, op een tijd toen er geen schijnbaar teken was van eenige ernstige uitbarsting in Johannesburg. Om te toonen dat deze brief door Dr. Jameson bedoeld was om te dienen als een voorwendsel voor diens later mouvement tegen de gevestigde Regeering van de Zuid Afrikaansche Republiek, wordt de aandacht gevestigd op het telegram van Dr. Jameson, van den 27sten December, waarin hij zegt, dat “wij zullen onze eigene flotatie maken met behulp van brief dien ik zal publiceeren,” en op zijne boodschap gezonden op den 29sten December aan Dr. Harris, waarin hij zijne lezing geeft van zijne finale overeenkomst met de schrijvers van de brieven.

Omstandigheden in betrekking staande tot den Eigenlijken Inval.

19. Nadat Dr. Jameson te Mafeking teruggekomen was, werden de voorbereidselen met kracht voortgezet: Dr. Wolff en zijn assistent, Mr. Liesching, waren, onder den naam van “Rand Produkten en Handels Syndikaat,” bezig met het oprichten en proviandeeren van eene linie pakhuizen

aan den weg tusschen Mafeking en Krugersdorp, en een aantal telegrammen en berichten spreken van Dr. Wolff's werkzaamheid. Behalve in deze betrekking schijnt hij gediend te hebben tot medium voor verklaring en communicatie. Dr. Jameson besluit zijn belangrijken brief, geschreven te Johannesburg op 19 November aan den Edelen Heer R. White, na het algemeene plan der onderneming in bijzonderheden behandeld te hebben, op deze wijze: "Dr. Wolff zal U het verdere meedeelen." Beide Stevens, Charter, en later ook Kolonel Rhodes op 12 December, worden naar denzelfden heer verwezen om uitleg. De heer Stevens, Charter, rekt ook op hem om verklaring van redenen in verband met uitstel, op de "Vergadering van Directeuren." Den 24sten December doet Dr. Harris aan Dr. Jameson bericht over het verbeterde gevoelen "sedert Dr. Wolf vertrokken is," en op den gewichtvollen morgen van den 29sten December telegrafeert Dr. Jameson dat Dr. Wolff hem zou ontmoeten om over de bestemming te beslissen, en om "zonder mankeeren door te snijden." De geschiedenis van dezen confidentiëlen agent sluit zich, wanneer wij hem door Mr. Stevens van de Gecharterde Maatschappij uit Kaapstad weggeholpen vinden, nadat het fiasco plaats gevonden had.

20. Bij het begin van December waren de toebereidselen van den inval compleet. Sir John Willoughby, die den 18den November geklaagd had dat "hij mij nog niet wil laten gaan," verliet Buluwayo eindelijk in het begin van December, na zeer volledige instructies te hebben achtergelaten over het oproepen der Rhodesia ruitery, op ontvangst van een eode telegam, in naam voor een exercitie kamp, maar gelijk uit bijzonderheden der instructies blijkt, in werkelijkheid om landwaarts in te marcheeren.

21. Den 11den December telegrafeert Dr. Jameson aan Stevens, Charter, om aan Mr. Rhodes te zeggen dat "Alles zeer naar genoegen is, ook klaar hier, de geheele reis duurt $2\frac{1}{2}$ dag." Een paar dagen tevoren, op den 7den December, had Kol. Rhodes van Johannesburg getelegrafeerd dat "het Polo tournoi"—dat waarschijnlijk de "Sport" naam voor den opstand was—voor eene week uitgesteld is, daar het anders met de wedren week in de war zou komen,"

hetgeen een protest uitlokte van zijnen correspondent, den Edelen R. White, die aantoonde "dat eenig uitstel hoogst nadeelig zou zijn," en dit werd op den 12den gevolgd door eene boodschap van Dr. Jameson aan Stevens, Charter, Kaapstad, hem verzoekende Kol. Rhodes kennis te geven van het ontzaglijke gevaar voor ontdekking, dat dagelijks verwacht wordt, en hun vragende "doet al wat gij kunt om de voltooiing der werken te bespoedigen." Op denzelfden dag telegrafeert hij direct aan Kol. Rhodes in denzelfden geest. Overeenkomstig deze dringende telegrammen bevinden wij, dat Stevens, Kaapstad, in dienst der Gecharterde Maatschappij, op den 13den December Jameson's verzoek, aandringende op geen uitstel, naar Kol. Rhodes opzendt, met het volgende bijvoegsel dat "*The London Times* ook in vertrouwen in dien geest telegrafeert, dat uitstel van vergadering eene hoogst onverstandige handelwijze zou zijn."

22. Op den 17den December, kwamen Mr. A. Beit, een directeur der Gecharterde Maatschappij, en Dr. Harris uit Engeland terug.

Op den 18den telegrafeert Mr. Hammond, een van de onderteekenaars van den verzoekbrief, aan den Edelen C. J. Rhodes, verklarende dat zij "de respectieve belangen niet kunnen schikken zonder Beit. Flotatie moet uitgesteld worden tot zijne komst. Hoe spoedig kan hij komen?" Wat de beteekenis van "flotatie" aangaat, Mr. Hammond's getuigenis toont duidelijk aan, dat zij betrekking heeft op den opstand in Johannesburg. Op denzelfden dag telegrafeert Dr. Wolff van Johannesburg aan Majoor R. White, dat "uitstel niet waarschijnlijk is."

In antwoord aan Mr. Hammond zegt Mr. Beit, dat het hem door ziekte onmogelijk is over te komen, en "dringt aan op onmiddellijke flotatie."

Mr. Beit telegrafeert op den 20sten weder aan de verbonden te Johannesburg, na melding van zijne gezondheid gemaakt te hebben:—"Onmiddellijke flotatie is het meest gewenschte, daar wij niet weten wat het zou kunnen verhinderen, indien het nu uitgesteld wordt."

Dat dit eene zeer belangrijke boodschap geacht werd, blijkt duidelijk uit het feit, dat Dr. Harris, Secretaris der

Gecharterde Maatschappij, beide aan Kolonel Rhodes en aan Dr. Jameson getelegrafeerd, dat de boodschap gezonden is, en er op aandringt, dat Kolonel Rhodes den bepaalden datum van den opstand zal vaststellen.

23. Op den 23sten December kon Dr. Harris aan Dr. Jameson laten weten dat de opstand op den volgenden Zaterdag, d.i., op den 28sten December, om 12 uur, zou plaats vinden, "zij staan erop, dat gij niet vóór 8 uur vertrekt, en zorg draagt, dat het telegraafkantoor stil is; wij vermoeden, dat de Transvaal eenigszins verdenking krijgt"; en weder op den 24sten drukt hij zijn vertrouwen uit, dat hij erop rekent dat de opstand Zaterdag avond zal plaats vinden, en waarschuwt Dr. Jameson niet vóór dien datum op te trekken.

24. Er was tevoren eene zwaarigheid geweest in verband met medewerking van buitenaf met de Johannesburgsche beweging. Op den 21sten December werd Charter door Kolonel Rhodes gevraagd, C. J. Rhodes te doen weten, dat er gezegd werd "dat de Voorzitter niet vertrekken wilde tenzij een speciaal schrijven hem uitnodigde. Stellige verzekering is door ons allen gegeven, dat op den dag der flotatie gij en hij zullen vertrekken; daarin moet absoluut niets veranderd worden, daar er heel wat inschrijvers zijn die overeengekomen zijn aandeelen te nemen op grond van deze verzekering, als er een brief noodig is, kan hij nog gezonden worden, maar er was overeengekomen dat het document onder J. A. Stevens bewaring voldoende was, en dat gij verantwoordelijk zijt voor het vertrek van den Voorzitter. Het is van groot belang dit in orde te maken. Antwoord Lionel Phillips." Waarop Dr. Harris den 23sten December aan Kolonel Rhodes telegrafeerde: "A. Beit heeft Lionel Phillips getelegrafeerd hem verzekerende dat de Voorzitter onmiddellijk vertrekt wanneer de flotatie plaats vindt, geene uitnodiging noodig."

In de vorenstaande communicatiën moge het niet geheel zeker zijn, wie door "Voorzitter" wordt bedoeld, maar er blijft weinig twijfel over, dat "gij" betrekking heeft op den heer C. J. Rhodes.

25. Dr. Wolff, die op dat oogenblik te Mafeking was, blijkt ontmoedigende berichten gebracht te hebben, want

den 24sten December vinden wij, dat Dr. Jameson de Gecharterde Maatschappij te Kaapstad op zijn eigen gezag bericht zond: "Plannen te Johannesburg te onvast. Zou waarschijnlijk heelemaal bang zijn te handelen, indien ik vóór Zaterdag vertrok, hoewel vergadering gehouden Zeerust en Zuidelijke stad. Zal mijn best doen uit te stellen tot Zaterdag. Als gij kunt, per kabel doe alles wat gij kunt om het te verhaasten. Iedere dag is van het uiterste gewicht. Op ontvangst van telegram ben ik volkomen bereid te trekken op datum van afgifte." En hij voegt er bij: "Kol. F. W. Rhodes, enz., onverdragelijk."

Het was in antwoord hierop dat de geruststellende boodschap gezonden werd, hem berichtende dat "sedert Dr. Wolff vertrokken is, gevoelen onzer inschrijvers veel verbeterd."

26. Op dezen datum, tot op den 24sten December, dat is, een paar dagen vóór de werkelijke inval plaats vond, schijnen Kaapstad, Pitsani en Johannesburg in volmaakte overeenstemming geweest te zijn. De macht was klaar de datum voor de opstand was vastgesteld, en de verbondenen te Kaapstad deden hun best de zaken te verhaasten.

Op Kerstdag werden elf vertrouwbare mannen van de De Beers Geconsolideerde Mijnen naar Kolonel Rhodes gezonden, om in geval van nood bij de hand te zijn. Een breedvoerig verslag van deze transactie zal men vinden in het zeer openhartige getuigenis door Mr. Scott afgelegd.

27. Op den 26sten December was er een plotselinge stilstand van zaken. In den nammidag van dien dag telegrafeert Kol. Rhodes aan de Gecharterde Kaapstad, "Het is absoluut noodzakelijk 'flotatie' uit te stellen. Charles Leonard is gisteren avond naar de Kaapstad vertrokken." Boodschappen in denzelfden geest werden gezonden door Mr. S. W. Jameson aan zijnen broeder en door Dr. Harris voor de Gecharterde Maatschappij aan Dr. Jameson. Laatstgenoemde besluitende: "Dus moet gij niets doen voor gij weer van ons hoort. Te verschrikkelijk. Het spijt mij zeer."

Wat aangaat den aard der moeielijkheid, die in den weg kwam, daarop wordt eenig licht geworpen door de verklaring van Mr. S. W. Jameson aan zijnen broeder, dat

eenige handeling uitgesteld moet worden "totdat wij absolute waarborg van C. J. Rhodes hebben, dat de autoriteit van het Imperiale Gouvernement niet vereischt zal worden," een punt waarop verder bedoeld wordt in Telegram No. 6537 van Bijlage Q. Q. van den 28sten December.

Wat ook den juisten aard der hinderpaal was, er valt niet aan te twijfelen, dat sommigen ten minste der verbondenen te Johannesburg erg in den nood waren en alle mogelijke maatregelen namen om den loop der zaken tegen te houden. Behalve dringende telegrammen werden er speciale boodschappers afgezonden om bij Dr. Jameson op de noodzakelijkheid van uitstel aan te dringen. Een dezer, Kapitein Holden, baande zich eenen weg door het land heen. Volgens getuigenis van den heer Hammond kwam Holden op den 28sten December te Mafeking aan, en trok met de kolonne in.

28. De andere boodschapper was Kapitein Maurice Heany, die Johannesburg op den 26sten December verliet, en op den 27sten telegrafeerde hij van Bloemfontein naar Charter, Kaapstad, kennisgevend dat 'Zebra-wood' (Kolonel Rhodes) hem gevraagd had "Zahlbar" (Dr. Jameson) tegen te houden, totdat Heany hem ziet," en verzoekende dat er een schikking voor een specialen trein voor hem gemaakt worde. Dr. Harris antwoordde naar Kimberley op den 28sten, hem kennisgevend dat er een speciale trein voor hem goarrangeerd was, en voegde er bij, "verlies geen tijd of gij zijt te laat."

Het is bewezen, dat er voor dezen specialen trein door de Gecharterde Maatschappij voorziening gemaakt was, dat Heany er mede vertrok, den gewonen trein te Vrijburg inhaalde, en dat hij Mafeking op Zondag, den 29sten, om 4.30 v.m. bereikte.

Het is bewezen, dat hij met eene dringende boodschap kwam om Dr. Jameson tegen te houden; dat hij bij zijne aankomst te Mafeking Mr. Isaacs, een winkelier aldaar, opriep en een paar veldschoenen en een knapzak kocht, en met eene private kar naar Pitsani doorging; en dat hij vervolgens denzelfden avond met Dr. Jameson op zijnen inval meeging en te Doornkop gevangen werd.

29. Op den 27sten na de bovengenoemde ontmoedigende telegrammen van Johannesburg ontvangen te hebben, telegrafeerde Dr. Jameson aan Harris, Charter, Kaapstad: —“Ik ben bang dat de Bechuanaland Politie de telegraafdraden zullen afsnijden. Zij zijn nu allen opgetrokken, maar zal trachten tegen te houden. Verwacht dus morgen vroeg om negen uur telegram van u te ontvaugen om het optrekken te autoriseeren. Voorzeker Kol. F. W. Rhodes raadzaam dadelijk tot eene verstandhouding te komen. Geef waarborg, of gij kunt telegrafeeren vóór Charles Leonard aankomt.” Dit doelt ongetwijfeld op de noodzakelijkheid van garantie waarop gedoeld was in de boodschap van S. W. Jameson, en de alternatieve gedachte was dat autoriteit om voort te trekken moest gegeven worden vóór de aankomst te Kaapstad van den Johannesburgschen afgevaardigde.

30. Twee uur later op denzelfden dag zendt hij eene andere boodschap van het uiterste belang. Hij bericht Harris, Gecharterde, Kaapstad, als volgt:—“Als ik, naar ik verwacht, geene communicate hebben kan door het doorsnijden der Bechuanaland Grenspolitie, dan moeten wij de eerste plannen uitvoeren. Zij hebben dan twee dagen voor flotatie. Als zij het niet doen, zullen wij onze eigen flotatie maken met behulp van brief, dien ik zal publiceeren.”

Denzelfden dag telegrafeerde Dr. Jameson aan zijnen broeder te Johannesburg als volgt:—“Waarborg reeds gegeven, laat J. H. Hammond daarom dadelijk telegrafeeren alles in orde.”

Hierop zond de heer Hammond een zeer stellig antwoord, zijne voorgestelde daad absoluut afkeurende.

31. Wat betreft de houding van de macht te Pitsani, behoort opgemerkt te worden, dat op denzelfden dag, waarop de voorgaande correspondentie plaats vond, de heer A. Bates van Mafeking de Transvaal werd ingezonden met instructies van Majoor Raleigh Grey om informatie te verzamelen en Dr. Jameson op weg te ontmoeten. Hij werd voorzien van een paard en geld, en schijnt zijn best te hebben gedaan om de instructies uit te voeren,

32. Den volgenden dag vroeg telegrafeerde Dr. Jameson aan Harris, Gecharterde, Kaapstad. "Er zal geene flotatie zijn, indien aan zichzelf overgelaten; eerste oponthoud was wedrennen die niet bestonden; tweede reeds getroffen schikking. Alle beteekenen bangheid. Het is beter dat gij zoo spoedig mogelijk gaat, en vol rapport geeft, of zeg den Edelen heer C. J. Rhodes mij toe te laten." Het antwoord hierop was: "Alles zal in orde zijn als gij maar wilt wachten. Kapitein Maurice Heany komt vandaag per speciaal trein tot u." En weer twee uur later telegrafeert Dr. Harris voor de Gecharterde Maatschappij: "Goold Adams komt Maandag Mafeking aan, en Heany geloof ik komt van avond aan; nadat gij hem gezien hebt, moeten gij en wij over flotatie oordeelen, maar al onze buitenlandsche vrienden verzetten zich nu tegen ons, en zeggen dat het publiek geen penning er voor zal inschrijven, zelfs niet met u als directeur.—Ichabod."

Nog werden er verder op denzelfden dag twee telegrammen van Kaapstad, bijna gelijktijdig, aan Dr. Jameson gezonden, in zeer ontmoedigenden toon. Een ervan sluit, "wij kunnen geen fiasco hebben," en het andere bericht aan Dr. Jameson dat Lionel Phillips volkomen mislukking verwacht van eenigen ontijdigen maatregel. Op denzelfden dag geeft Dr. Harris and Kolonel Rhodes te Johannesburg kennis dat, "Heb schikkingen gemaakt voor Kapitein Maurice Heany. Dr. Jameson wacht op de komst van Kapt. Maurice Heany. Houdt markt vast." En later,

"Charles Leonard zegt flotatie niet populair, en het publiek zal zich tegen Englands vlag verzetten. Is het waar? Houdt beraad met al onze vrienden en laat mij weten daar Dr. Jameson geheel klaar is om resolutie door te zetten en slechts wacht op de komst van Kapt. Heany." Een paar uren later telegrafeert Dr. Jameson aan Harris, Charter, Kaapstad:—"Uw telegram Ichabod re Kapt. Maurice Heany ontvangen. Heb geen verder nieuws. Ik moet weten. Tenzij ik definitief van het tegenovergestelde bericht wordt, vertrek ik morgen avond en breng mijn tweeden telegram van gisteren aan u (bijlage A, No. 82) ten uitvoer, en alles zal in orde zijn."

33. Den volgenden morgen, Zondag den 29sten, kwam Heany te Mafeking aan, en na de bovengenoemde inkoopden godaan te hebben, vertrok hij per speciale kar naar het kamp te Pitsani, waar hij waarschijnlijk omstreeks 8 uur v.m. aankwam. Om vijf minuten over negen telegrafeerde Dr. Jameson aan Harris, Charter, Kaapstad:—"Zal van avond naar de Transvaal vertrekken. Mijn reden is dat de laatste afspraak met schrijvers van brief was dat ingeval ik te eeniger tijd later hooren zou, dat onder de Transvaalsche overheden achterdocht opgewekt was met betrekking tot hunne bedoeling ik, zonder verdere verwijzing naar hen, onmiddellijk optrekken moest om verlies van levens te voorkomen, zooals brief verklaart. Reuter dit oogenblik eerst ontvangen. Zelfs zonder mijne eigen informatie van samenkomst in de Transvaal, verplicht oogenblikkelijk voort te trekken, om gedane belofte te vervullen. Wij gaan eenvoudig om iedereen te beschermen, terwijl zij het tegenwoordige oneerlijke Gouvernement veranderen en stemming opnemen van het geheele land, betreffende den vorm van Gouvernement, die door het geheel verlangd wordt." Het schijnt dat er ook eene boodschap afgezonden was van Pitsani naar Kapitein Spreckley, Buluwayo, hem instructies gevende om de Rhodesia Ruitery op te roepen.

34. Het plan der beweging was kort na den middag van denzelfden dag te Mafeking bekend, en 's avonds trok de krijgsmacht van die plaats en van het Pitsani kamp de grens der Z. A. Republiek over, na eerst de telegrafische gemeenschap met de Kolonie afgesneden te hebben.

Volledig verslag van watplaats vond zal gevonden worden in het getuigenis van den heer George Boyes en het rapport van den Inspecteur Fuller.

35. De verdere daden van Dr. Jameson's krijgsmacht en de treurige gevolgen ervan liggen buiten het bereik der onderzoekingen van dit Comité.

36. Er is getuigenis gegeven dat het telegram van Dr. Jameson op den avond van den 28sten zoowel als dat op den morgen van den 29sten, beide aan een beambte der Gecharterde Maatschappij tusschen 10 en 11 uur dien morgen werden overhandigd. Zij werden door hem aan Dr. Harris gebracht, die zonder verwijl naar den heer Rhodes ging, en het concept mee bracht van een telegram

van den heer Rhodes aan Dr. Harris. Het luidt te komen van "Unbegangen," welk woord den heer Rhodes voorstelt, maar niet zijn gewone "code" naam is, en men leest erin:—"Deel hartelijk uwe wenschen met betrekking tot Protectoraat, maar de machinerie van het Koloniale Kantoor werkt langzaam, gelijk gij weet. Wij zijn echter bezig alles in ons vermogen te doen om onmiddellijk overdracht te krijgen van wat ons eerlijk toekomt. Zaken in Johannesburg hoop ik nog in der minne geschikt te zien, en allen een weinig geduld en gezond verstand is noodig. In geen enkel geval moet gij trekken. Ik verzet mij ten sterkste tegen zulk een maatregel."

De heer Stevens probeerde beide Zondag en Maandag morgen vroeg deze boodschap te verzenden, maar de lijn tot Mafeking was gesloten, en zij werd op Jameson's bevel Zondagavond doorgesneden. De boodschap werd derhalve nooit verzonden, en toen de communicatie op den middag van den 30sten hersteld was, is er geen bewijs, dat er eenige poging gedaan werd om dit of eenige andere andere boodschap te zenden, Dr. Jameson's daad afkeurende.

Dien dag echter werd de uitnoodigende brief, waarop gerekend was als voorwendsel om zijne daad te rechtvaardigen, door de Gecharterde Maatschappij naar de Londensche *Times* overgeseind.

37. Na alzoo kortelijks de feiten in bijzonderheden behandeld te hebben, welke den inval voorafgingen, zoover zij uit het getuigenis vóór ons kunnen worden afgeleid, blijft ons nog slechts over de voornaamste punten te beschouwen naar den invloed dien zij hebben op deze Kolonie.

Gevolgtrekkingen.

38. Uw Comité is van opinie dat geen lid van het toenmalige Gouvernement, met uitzondering van den toenmaligen Premier, naar wien wij hierna zullen refereeren eenigszins kennis droeg, of suspicie had van het voornemen om een gewapende macht over de grenzen der Z. A. Republiek te zenden.

39. Uw Comité is overtuigd dat met uitzondering van een ondergeschikt beambte, toen op verlof, en eerst onlangs

overgeplaatst in den Kolonialen Dienst, geen beambte in eenig departement van den Gouvernements dienst dezer Kolonie, beschuldigd kan worden van plichtsverzaking.

40. Na zorgvuldig onderzoek is gebleken, dat er niets is dat aantoonst, dat eenig beambte van het Douanen Departement de onwettige importatie of het afleveren van oorlogs ammunitie voor gebruik in de Zuid Afrikaansche Republiek ter sluiks heeft toegelaten. En ofschoon de Gouvernements Spoorwegen destijds ongetwijfeld gebruikt zijn geworden voor het vervoer van wapenen, ammunitie en militaire uitrusting, onwettig geëxporteerd van uit de Kolonie naar de Z. A. R., zoo zijn de beambten van het Spoorweg Departement vrij van allen blaam in verband met zulke onwettige exportatie.

41. Uw Comité is overtuigd dat de pakhuizen en werkplaatsen van de De Beers Geconsolideerde Mijnen voor eenigen tijd vóór den inval gebruikt zijn geworden voor het bergen en voor de onwettige exportatie van wapenen bestemd voor de Z. A. R., in verband met dezen inval, en ook dat elf man van de De Beers naar Johannesburg werden gezonden, welke later toegelaten werden hunne positie weder in te nemen. De bewijzen zijn duidelijk, en er blijft geen twijfel over op dit punt. De plaatselijke directeurs ontkennen nadrukkelijk dat zij eenige schuldige kennis droegen van de zaak, en uw Comité moet hen vrijspreken van alles, behalve van nalatigheid, welke, ziende op den omvang der transacties en de tijdruimte over welke zij loopen, zeer groot moet zijn geweest. Het is niet denkbaar dat zulke verrichtingen toegelaten zijn geworden, londer medeweten en goedkeuring van den Voorzitter en zevenslangen bestuurder, den heer C. J. Rhodes.

42. Met betrekking tot de Gecharterde Maatschappij vindt uw Comité, dat de voornaamste beambten in Kaapstad van het bestaan dezer samenzwering óf af wisten, óf in de gelegenheid waren ervan te weten. Twee der directeurs altans, de heer Beit en de Edele C. J. Rhodes, waren aldoor met den Administrateur, Dr. Jameson, en Dr. Harris, den Zuid Afrikaanschen Secretaris der Maatschappij, werkzaam als bevorderaars en leidende geesten, en zij werden van tijd tot tijd op de hoogte gehouden van de maatregelen.

De datum van den inval was weken te voren bepaald, en de verzoekbrief werd verkregen vier weken vóór den schijnbaren datum van onderteekening.

Gedurende de maand December kwam het aandrigen op wat genoemd werd de "flotatie" of van Pitsani, of van de Kaapstad.

De geheele beweging werd grootendeels bekostigd en bewerktuigd van buiten af, en in beide gevallen waren zekere directeuren en beambten der Gecharterde Maatschappij van Britsch Zuid Afrika er aldoor in werkzaam.

43. Aangaande den Edelen C. J. Rhodes kan uw Comité tot geene andere gevolgtrekking komen, dan dat hij degelijk bekend was met de toebereidselen die tot den inval leidden. Dat in zijn capaciteit van controleur der drie groote Aandeelen Maatschappijen, De Britsch Zuid Afrikaansche Maatschappij, de De Beers Geconsolideerde Mijnen, en de Goudvelden van Zuid Afrika, hij de combinatie bestuurde en controleerde, die zulk eene daad als de Jameson's inval mogelijk maakte.

44. Er blijft nog over de positie van den heer Rhodes te overwegen met betrekking tot Dr. Jameson's ingaan in de Z. A. R. precies op het oogenblik dat hij zulks deed. Er bestaat geen bewijs dat de heer Rhodes er ooit over gedacht heeft, dat de macht te Pitsani Kamp te eeniger tijd de Transvaal ongenoodigd zou binnenrukken. Zij schijnt meer bestemd te zijn geweest om eene beweging van binnen af te ondersteunen. In deze connectie is het van belang te verwijzen naar de telegrammen die tusschen de verbonden en gedurende de paar laatste dagen van December gewisseld zijn.

Op den 25sten dier maand nadat de toebereidselen te Pitsani—die gemaakt waren met toestemming en medewerking van de Gecharterde bestuurders te Kaapstad—oogenschijnlijk voltooid waren, ontstond er een hinderpaal te Johannesburg, den juisten aard waarvan niet duidelijk door het getuigenis uitgewezen wordt, maar waarvan een twist omtrent de kwestie van het hijschen van de Engelsche vlag, in geval de revolutie slagen zou, eene oorzaak was. Het gevolg van deze hinderpaal was, dat zij die in Johannesburg belangen hadden, besloten de verrichtingen tegen te houden,

on den heer Charles Leonárd naar de Kaapstad stuurden. Hij vertrok op den avond van den 25sten, en van zijn vertrek werd den volgenden dag in een telegram van Kolonel Rhodes aan Charter, Kaapstad, kennis gegeven. Een overzicht van de boodschappen, die tussehen Dr. Jameson en Dr. Harris gewisseld werden op den 26sten, 27sten en 28sten December, en met den inhoud waarvan uw Comité niet betwijfelen kan, dat de heer Rhodes volkómen bekénd was, zal aanwijzen, dat de Gecharterde Bestuurders te Kaapstad ten volle overtuigd waren, meer bepaaldelijk na de aankomst van den heer Leonard, van de raadzaamheid van éenig voorttrekken uit Pitsani tegen te houden, totdat de verbondenen te Johannesburg gereed waren. En Dr. Jameson werd herhaaldelijk geraden te wachten, totdat de toebereidselen voltooid waren. Toeh ontbreekt er zulk een streng bevel van den heer Rhodes direct aan Dr. Jameson, om in geen geval handelend op te treden, als men gereedelijk zou hebben kunnen verwachten van iemand, die zoo vast besloten was alles te doen wat in zijn vermogen was, om te voorkomen dat een ondergeschikt beambte eene zware overtreding van de Wet zou begaan.

Omtrent 12 uur op den morgen van den 29sten December, merkte de heer Rhodes dat Dr. Jameson bepaald besloten was de Zuid Afrikaansche Republiek dien avond binnen te trekken, en na met den heer Rhodes geconfereerd te hebben, stelde Dr. Harris een concept van een telegram aan Dr. Jameson op. Meer dan de helft van dit telegram bevatte, vreemd genoeg, niets over den voorgenomen inval, en is door geen getuigenis voor uwe Comité verklaard; maar het laatste deel ervan bevat eene bepaalde en besliste aanzegging aan Dr. Jameson, in geen geval zijne voorgenomen daad ten uitvoer te brengen, daar, "ik (de heer Rhodes) mij ten stelligste tegen zulk eene daad verzet." Deze boodschap kon den 29sten niet gezonden worden omdat de lijn-doorgesneden was, en de communicatie met Mafeking's morgens van den 30sten nóg niet was hersteld; maar op den middag van dien dag was de breuk hersteld, en de lijn open. De boodschap echter werd nebit verzonden. Volgens deze feiten schijnt het, dat de heer Rhodes het binnentrekken van Dr. Jameson in de Zuid Afrikaansche Republiek, niet bestuurde of goedkeurde op het juiste oogenblik toen zulks

plaats vond. Maar uw Comité kan niet vinden dat dit feit den heer Rhodes van verantwoordelijkheid ontheft in zake de treurige gebeurtenissen die hebben plaats gevonden. Zelfs indien Dr. Jameson in de eerste plaats verantwoordelijk is voor den laatsten fatalen stap, kan de heer Rhodes de verantwoordelijkheid niet ontgaan van eene daad, die bepaald was voor den juisten tijd, waarop zij plaats vond, en dat met zijne goedkeuring, waren die omstandigheden te Johannesburg gunstig geweest.

De heer Rhodes kwam den geheelen dag niet te Kaapstad, noch achtte het recht het feit van den inval aan zijne collega's in het Ministerie bekend te stellen. De eenigste boodschap, die wezenlijk van de Kaapstad verzonden werd om het voorttrekken van Dr. Jameson tegen te houden, nadat hij vertrokken was, was die door den Hoogen Commissaris, omstreeks 12 uur op den middag van den 30sten December verzonden, en die welke hem door den Britschen Agent te Pretoria gewerd, beide van welke over het hoofd gezien werden.

45. Ten besluite kan Uw Comité slechts hun grooten spijt te kennen geven dat de heer Rhodes niet tegenwoordig is geweest om het Comité zijne eigen lezing te geven over de zaken waarover het gelast is te rapporteeren, te meer daar zij schoorvoetend tot de gevolgtrekking gedwongen zijn, afgaande op het getuigenis vóór hen, dat het aandeel door hem genomen in de organisatie welke aanleiding gaf tot den inval aan het hoofd waarvan Dr. Jameson zich stelde, niet bestaanbaar was met zijnen plicht als Eersten Minister der Kolonie.

THOMAS UPINGTON,
(Geteekend onderworpen aan de meeningen
gehouden in het door hem voorgelegd
rapport).

W. P. SCHREINER,
P. J. DU TOIT,
CHARLES T. JONES,
J. ROSE INNES, JR.,
THOS. E. FULLER,
JOHN X. MERRIMAN.

Comité-Zaal,
Wetgevende Vergadering.
17 Juli, 1896.

RAPPORT DER MINDERHEID.

Door Resolutie van uw Edel Huis genomen op den 28sten dag van Mei laatstleden, werd uw Comité benoemd door den heer Speaker voor het doel om "onderzoek te doen naar de omstandigheden als rakende deze Kolonie in verband met de voorbereidingen tot en het uitvoeren van den Gewapenden Inval onlangs," die plaats vond gedurende de laatste dagen van verleden jaar, in het grondgebied van de Zuid Afrikaansche Republiek toen in vrede met Hare Majesteit de Koningin en vriendschappelijk jegens deze Kolonie.

2. Debe doelde gewapende macht was, ten tijde van den Inval, onder de contrôle van een beambte van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, Dr. L. S. Jameson, die het ambt bekleedde van Administrateur van eene groote uitgestrektheid lands krachtens de macht door Charter toegestaan aan die Maatschappij.

3. Overeenkomstig de bepalingen van Wet No. 41 van 1895, machtigde het Parlement van deze Kolonie de annexatie van het Grondgebied Britsch Bechuanaland, dat vroeger beheerd was door Harer Majesteits Rijksregeering, en krachtens zoodanige machtiging werd de proclamatie, die de annexatie voltooide, uitgevaardigd op den 16den November, 1895.

4. Ten tijde van de uitvaardiging van bovengemelde proclamatie. was er binnen het Grondgebied Britsch Bechuanaland eene politiemacht bekend als de Bechuanalandsche Grenspolitie, en door artikel 23 van Wet No. 41 van 1895, werd het bepaald dat de Regeering van deze Kolonie, na annexatie, schikkingen kon maken voor de diensten als leden van de Kaapsche Politie, van zoo velen van de Bechuanalandsche Grenspolitie als noodig mochten zijn voor dienst binnen het geannexeerd Grondgebied. Ten tijde van het uitvaardigen van de Annexatie Proclamatie van 16 November, 1895, bestond er ook eene Politie in de betaling en onder de contrôle van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, en het gevolg van het afdanken van de Britsch Bechuanalandsche Politie was, dat de Britsch Zuid Afrika Maatschappij in staat was de

diensten te bekomen van velen van de afgedankte manschappen voor de Politie van die Maatschappij. Een kamp tevoren opgericht door de Britsch Zuid Afrika Maatschappij te Pitsani Pothlugo, een plaats gelegen buiten de limieten van het Grondgebied geannexeerd aan de Kaapkolonie, zijnde omtrent 27 mijlen ten noorden van Mafeking.

5. De overdracht van de afgedankte manschappen van de Bechuanalandsche Grenspolitie naar de Britsch Zuid Afrika Maatschappij's Politie zou natuurlijk eenig verzuim insluiten, en dus werd er geen achterdocht verwekt bij de beampten van de Koloniale Regeering door het vertoeven binnen Koloniale limieten gedurende eenige weken van afgedankte op instructies wachtende manschappen.

6. In den avond van 29 December, 1895, trok de macht vóór dien tijd binnen Koloniale limieten in de richting van het Protectoraat, doch keerde zich later naar het oosten in de richting van de grens der Zuid Afrikaansche Republiek. Het doel werd later geopenbaard in gesprek door Sir Charles Metcalfe aan den heer Boyes, Resident Magistraat van Mafeking (die verbaasd was het te hooren) als een tevoren afgesproken mouvement om de grens van de Zuid Afrikaansche Republiek over te gaan en eene junctie te maken te Malmani met de troepen van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, trekkende van het kamp dier Maatschappij te Pitsani Pothlugo.

7. Voor de doeleinden van de afschuwelijke schennis van de regels van Internationaal Recht, gepleegd door hen die de grens der Zuid Afrikaansche Republiek overgingen, werden de telegraaflijnen door middel waarvan gemeenschap met de gezaghebbenden in deze Kolonie gehouden kon worden, afgesneden, zijnde een gedeelte aldus afgesneden binnen de Kolonie.

8. Uw Comité terwijl betreurende het beklagenswaardig crimineel gedrag van hen door wier zotheid bloed vergoten is, kan rapporteeren dat de schielijke en geheime aard van den Inval alle mogelijkheid buitensloot van verhindering door Koloniale beampten dat Koloniale grond gebruikt werd als basis voor eenige voorbereidingen of schikkingen voor het uitvoeren van dien Inval.

9. Uw Comité wordt nu vereischt aan uw Edel Huis zijne beslissing voor te leggen op specifieke quaesties van het grootste belang, en bij het onderzoeken naar het onderwerp verwezen naar hen, hebben zij het geoordeeld hun plicht te zijn dat onderzoek zoo vorschend mogelijk te maken. Het heeft de Wetgeving behaagd door eene Wet van deze Sessie speciale machten te verleenen met betrekking tot het openbaar maken van telegrammen niet tot hiertoe uitgeoefend door eenig Comité van uw Edel Huis, dus aantoonende de belangrijkheid van de plichten uw Comité opgelegd.

10. Overwogen hebbende de lijvige getuigenis voorgelegd is uw Comité van gevoelen dat de uitspringende punten zijn als volgt:—

- (a) Had ten tijde van den Inval eenig lid van het toenmalige Koloniale Ministerie (behalve den toenmaligen Eersten Minister, die wegens zijne positie als Bestierend Directeur van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, verondersteld mag worden speciale middelen van informatie gehad te hebben) eenige kennis van dien Inval?
- (b) Kan eenig blaam op het gedrag van een Koloniaal Officieel Department of beambte met betrekking tot den Inval bewezen worden?
- (c) Was er eenige medeplichtigheid met hen die aan den Inval deelnamen door eenige Maatschappij, behalve den vorigen Eersten Minister, binnen deze Kolonie?
- ^s(d) Was de vorige Eerste Minister, bewust van en betrokken in den Inval?

11. Op het eerste der bovengenoemde punten heeft uw Comité niet de minste twijfel. Naar hun gevoelen had geen lid van het toenmalige Koloniale Ministerie (behalve den toenmaligen Minister van wien hieronder verder gesproken zal worden) de minste achterdocht van eenig plan om een gewapende macht te zenden van eenige zijde over de grens der Zuid Afrikaansche Republiek toen de Inval gedaan werd.

12. Wat betreft het tweede der bovengenoemde punten, is uw Comité overtuigd, dat, met uitzondering van een ondergeschikte beambte toen op verlof en slechts onlangs verplaatst naar den Kolonialen Dienst, geene beambte in eenig Departement van den Gouvernements dienst dezer Kolonie beschuldigd kan worden van eenig plichtverzuim. Na zorgvuldig onderzoek is het bevonden, dat er niets is om te toonen dat eenige beambte van het Douane Departement oogluikend toeliet den onwettigen invoer of aflevering van krigsbehoeften voor gebruik in de Zuid Afrikaansche Republiek, en, ofschoon de Gouvernements Spoorwegen toen ongetwijfeld gebruikt werden voor het vervoer van wapenen, ammunitie en militaire uitrustingen onwettig van deze Kolonie uitgevoerd naar de Zuid Afrikaansche Republiek, zijn de beambten van het Spoorweg Departement vrijgesproken van eenig verband met zoodanigen onwettigen uitvoer.

13. Het derde der punten levert meer ernstige vragen. Het zou schijnen dat de stores van de De Beers Consolidated Mines sedert eenigen tijd vóór den inval gebruikt waren voor het bergen van wapenen en andere militaire uitrusting door de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, eene handelswijze die misschien niet laakbaar zou geweest zijn indien de bepalingen der Koloniale wet met betrekking tot Buskruid en Vuurwapenen behoorlijk nagekomen waren. Het schijnt echter, dat kort vóór den Inval een stelsel van erge schennis der wet begonnen werd door den Algemeenen Bestuurder van de De Beers Consolidated Mines, den heer Gardner F. Williams, den magazijnhouder en andere beambten onder hem. Krigsbehoeften werden geheimelijk zonder verlofbrief vervoerd binnen de Zuid Afrikaansche Republiek, en uw Comité heeft te rapporteeren dat het smokkelen van zoodanige krigsbehoeften van de stores der De Beers Consolidated Mines op de wijze gedaan, dat is te zeggen door verberging in olie trommels en onder coke, bewijst dat de verzenders kennis hadden van hun bestemd gebruik voor een onwettig doel. De bezending aan Gebroeders Pickering, agenten voor De Beers Consolidated Mines te Port Elizabeth, openbaar gemaakt in de getuigenis, en het op nieuw verzenden door die firma naar

Mijnmaatschappijen in de Zuid Afrikaansche Republiek zijn voorbeelden van den met overleg gevolgden weg. Volle overweging is aan deze zaak gegeven, met het gevolg dat uw Comité niet kan zeggen dat het bestuur van Directeuren van de De Beers Consolidated Mines eenige kennis hadden van de onwettige handelingen gepleegd door hunne bedienden in verband met den Inval.

14. De positie van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij is noodwendig het meest kritiek van alle. Het is onmogelijk voor uw Comité tot eenig ander besluit te komen dan dat beampten van die Maatschappij binnen deze Kolonie bewust moeten geweest zijn van een voorgesteld mititair inval in het Grondgebied der Zuid Afrikaansche Republiek, en dat de Maatschappij niet kan ontkomen aan de verantwoordelijkheid op haar geworpen door het schandelijk slecht gedrag van hare voornaamste bedienden. De hoofdbeampten aldus betrokken waren Dr. L. S. Jameson en Dr. F. R. Harris, doch uw Comité is niet in staat eenige schuldige kennis op te volgen naar het Hoofdkantoor van de Maatschappij in Europa. De handeling van Kapitein Holden—een beampte in het emplooi van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij—met betrekking tot het smokkolen van kriegsbehoeften in de Zuid Afrikaansche Republiek, toont hoe diep zekere beampten van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij in deze Kolonie betrokken waren in den Inval.

15. De staatkundige of andere bedoelingen van den vorigen Eersten Minister vallen niet binnen de macht van onderzoek verleend aan uw Comité, doch het gedrag van het hoofd van het Koloniaal Bestuur—die terzelfder tijd Besturend Directeur van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij was—vereischt het nauwkeurigst onderzoek ziende de positie van deze Kolonie met betrekking tot een bevrienden Zuid Afrikaanschen Staat. Uw Comité denkt echter niet dat zij de vrijheid hebben met meer te handelen dan de kennis bezeten door den vorigen Eersten Minister van het plan om den Inval in quaestie te maken en zijne inwilliging in dat plan. De meest onwederstaanbare getuigenis zou noodig zijn om een besluit te steunen die den vorigen Eersten Minister in verantwoordelijkheid

wikkelt voor de vermetelde handeling van Dr. L. S. Jameson, want niet alleen zou zulk een besluit beteekenen het vinden dat de vorige Eerste Minister koelbloedig samengezworen had om de onafhankelijkheid van de Zuid Afrikaansche Republiek omver te werpen, doch dat hij in schrift en met telegraaf gezegd had hetgeen hij verlangde zou gelezen worden op eene wijze geheel en al verschillend van wat hij bedoelde. Het ernstige van zulk eene beschuldiging kan niet te hoog geschat worden, en uw Comité, op de getuigenis voor hem, vindt het onmogelijk te zeggen dat het bewezen is. Uw Comité rapporteert speciaal aan uw Edel Huis over dit onderwerp als volgt:—

- (a) Dat zij niet gerechtigd waren onderzoek te doen naar eenige andere oogmerken van den Edelen C. J. Rhodes dan die in verband met den Inval ongelukkig gedaan door Dr. L. S. Jameson.
- (b) Dat volgens hun gevoelen de heer Rhodes niet alleen alstoen zonder kennis was van het plan van Dr. Jameson om een gewapende macht onder zijne contrôle in de Zuid Afrikaansche Republiek te leiden, doch toen hij bewust werd van de onwettige daad van Dr. Jameson, deed hij alles in zijne macht om verderen inval te verhinderen.
- (c) Dat de handeling van den heer Rhodes in het verhinderen van de mogelijkheid van eenig mouvement van de Rhodesische macht en in het verwerpen van Dr. Jameson's daad in goede vertrouwen was.
- (d) Dat de heer Rhodes, op de getuigenis voor uw Comité niet persoonlijk verantwoordelijk kan worden gehouden voor eenige onbehoorlijke mededeelingen tusschen eenigen beambte van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij en Dr. Jameson of eenigen beambte onder hem in verband met den Inval.
- (e) Dat de geldelijke schikkingen tusschen den heer Rhodes en Kolonel F. Rhodes niet het onderwerp kunnen zijn van eenige bepaalde uitspraak bij gemis aan directe getuigenis.

THOS. UPINGTON.

VERRICHTINGEN VAN HET COMITÉ.

VERRICHTINGEN VAN HET GEKOZEN COMITÉ benoemd op last van de Wetgevende Vergadering op den 28sten en 29sten Mei, 1896, om onderzoek te doen naar de omstandigheden, als rakende deze Kolonie, in verband met de voorbereidingen tot en het uitvoeren van den gewapenden inval onlangs in het grondgebied van de Zuid Afrikaansche Republiek; het Comité macht hebbende getuigenis in te winnen en om papieren te vragen, en bestaande uit den PROCUREUR-GENERAAL, den heer INNES, den heer DU TOIT, den heer MERRIMAN, den heer SCHREINER, den heer JONES en den heer FULLER; zijnde de PROCUREUR-GENERAAL Voorzitter.

Maandag, 1 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,
„ Fuller,

De heer Du Toit,
„ Jones.

De Klerk las de Orders van het Huis benoemende het Comité en den Procureur-Generaal aanstellende als Voorzitter er van.

Na beraadslaging,

Besloten,—Dat de Staatssecretaris van de Zuid Afrikaansche Republiek per telegraaf worde verzocht zoo vriendelijk te willen zijn als om zonder verzuim zoo vele exemplaren van het tweede Groenboek, niet te bovengaande acht, als gemist kunnen worden, op te zenden; en om te melden of er eenige objectie zou zijn tegen het herdrukken van gezegd Groenboek door het Comité.

De heer Merriman stelde voor, dat het Tweede Transvaalsche Groenboek op den Jameson Strooptocht, met uitzondering van de code-tafels daarin, worde herdrukt om een Bijvoegsel te vormen tot de verrichtingen van het Comité. [Zie Aanhangsel A.]

Goedgekeurd.

Na verdere beraadslaging,

Besloten,—Dat Zijne Excellentie de Officier Administreerende het Bestuur, worde verzocht per eerbiedig adres, om aan de Regeering van de Zuid Afrikaansche Republiek mede te deelen, dat een Gekozen Comité van de Wetgevende Vergadering nu zit om onderzoek te doen naar de omstandigheden, als rakende deze Kolonie, in verband met de voorbereidingen tot en het uitvoeren van den gewapenden inval onlangs in het grondgebied van de Zuid Afrikaansche Republiek, en te vernemen of die Regeering verlangt eenige getuigenis rakende het onderwerp te leveren aan het Comité.

Besloten verder,—Dat deze Resolutie aan het Huis worde gerapporteerd.

Het Comité verdaagde tot morgen te 10 v.m.

Dinsdag, 2 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,
„ Fuller,
„ Jones,

De heer Schreiner,
„ Du Toit.

De Voorzitter legde op de tafel :

1. Rijks Blauwboek, over de Jongste Onlusten in de Zuid Afrikaansche Republiek. [C. 7933.]
2. Rijks Blauwboek van Correspondentie met betrekking tot de Aangelegenheden van de Zuid Afrikaansche Republiek. [C. 8063.]

De heer John Alfred Stevens, Ageerende Secretaris van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, werd ondervraagd.

De heer Stevens zeide dat hij gedagvaard was om zekere documenten behoorende aan de Maatschappij over te leggen, doch daar hij slechts Ageerende Secretaris was, verzocht hij eerbiedig dat hij verlof mocht bekomen om per kabel voor instructies in overleg te treden met de Directie van de Maatschappij in Londen.

De heer Stevens zich verwijderd hebbende, beraadslaagde het Comité :

Besloten,—Dat, de positie van den heer Stevens in overweging nemende, zonder hem op eenige wijze te ontslaan van zijne verplichting onder de wet om de documenten over te leggen, zij zijne verdere ondervraging op dat punt uitstellen tot aanstaanden Vrijdag.

De heer Stevens weder binnengelaten zijnde, deelde de Voorzitter hem mede de resolutie van het Comité, en de verdere ondervraging van den getuige werd mede voortgegaan.

Het Comité verdaagde tot aanstaanden Donderdag te 10 v.m.

Donderdag, 4 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter).

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

Het Comité beraadslaagde.

De heer Innes stelde voor : Dat een telegram worde gezonden aan den HoogEdelen C. J. Rhodes, als Besturend Directeur van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, mededeelende de resolutie van het Huis benoemende het Comité, en meldende dat het Comité nu in Sessie is.

Goedgekeurd.

De heer J. A. Stevens, Ageerende Secretaris van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, werd verder onder-
vraagd, en legde over de stukken op de Secheleland Con-
cessie.

Het Comité beraadslaagde.

De heer Schreiner vroeg de beslissing van den Voorzitter of het voor het Comité bevoegd was het Hoofd van het Telegraaf Kantoor op te roepen bijzondere telegrammen over te leggen vereischt door het Comité, onder de Wet van 1883 op de Machten en Voorrechten van het Parlement.

Besloten,—Dat de beslissing van den heer Speaker over de zaak door den Voorzitter worde verzocht.

Het Comité verdaagde tot morgen te 10 v.m.

Vrijdag, 5 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Du Toit,
„ Fuller,		„ Schreiner,
„ Innes,		„ Jones.

De heer J. A. Stevens werd verder ondervraagd, en legde over :—

1. Kopij van telegram van Spreckley aan Harris, gedagteekend 2 Januari, 1896, in antwoord op telegrammen van 1 Januari, 1896.
 2. Kopij van telegram overhandigd aan den heer Stevens voor verzending naar Dr. Jameson, Pitsani, op 29 December, 1895.
 3. Kopij telegram van Vincent aan Harris, gedagteekend 8 Januari, 1896.
 4. Kopij van telegram van Ageerenden Administrateur, Salisbury, aan Charter, Kaapstad, gedagteekend 9 Januari, 1896. [Zie Aanhangsel B.]
- en toonde de telegramboeken van de B. S. A. Co., van 13 December, 1895, tot 21 Januari, 1896.

De heer John James Graham, Secretaris tot het Wets Departement, werd ondervraagd, en legde over kopijen van de volgende documenten :—

1. Telegram van Resident Magistraat, Mafeking, aan Procureur-Generaal, Kaapstad, gedagteekend 30 December, 1895.
2. Telegram van Procureur-Generaal, in antwoord op 1, gedagteekend 30 December, 1895.
3. Telegram van Commissaris van Politie, Kimberley, aan Procureur-Generaal, Kaapstad, gedagteekend 30 December, 1895.
4. Do., do.
5. Telegram van Procureur-Generaal aan Commissaris van Politie, Kimberley, gedagteekend 30 December, 1895.
6. Telegram van Procureur-Generaal aan R. M., Mafeking, gedagteekend 31 December, 1895.
7. Telegram van Procureur-Generaal aan Commissaris van Politie, Kimberley, gedagteekend 31 December, 1895.
8. Kopijen van Correspondentie tusschen den Resident Magistraat van Mafeking en den Procureur-Generaal, gedagteekend 31 December, 1895, en 9 Januari, 1896.
9. Rapport door den Resident Magistraat van Mafeking aan den Procureur-Generaal, gedagteekend 2 Februari, 1896.
10. Brief van den Secretaris tot het Wets Departement aan den Commissaris van Politie, Kimberley, gedagteekend 14 Januari, 1896.
11. Brief van den Commissaris van Politie, Kimberley, aan den Secretaris tot het Wets Departement, gedagteekend 22 Januari, 1896, zendende rapporten van Inspecteur Fuller en Ageerenden Inspecteur Browne. [Zie hiervoor Getuigenis 642-703.]

Hier werd de heer Speaker aangemeld, die de volgende beslissing gaf :—

De vraag mij gesteld is of het voor het Comité bevoegd is het Hoofd van het Telegraafkantoor op te roepen om bijzondere telegrammen over te leggen onder de Wet van 1883 op de Machten en Voorrechten van het Parlement. Zij ontstaat hoofdzakelijk wegens de bepalingen van het 9de artikel van de Telegraaf-wet,

No. 20 van 1861, waardoor het verordend is dat een klerk geëmployeerd in de werking van een telegraaflijn die, niet een getuige in een Gerechtshof zijnde, eenig telegram openbaart zonder de toestemming van den persoon die het zendt of ontvangt, aan straf blootstaat. Het is duidelijk dat tenzij er een natuurlijke macht in dit Huis is, die het zou recht geven de bepalingen van de Telegraaf-wet te breken, of tenzij het een Gerechtshof is, of tenzij de Wet op Machten en Voorrechten het 9de artikel van de Telegraaf-wet herroept zoo ver als dit Huis aangaat, het antwoord op de mij gestelde vraag ontkennend zou zijn. Nu, ofschoon het Engelsche Huis der Gemeenten ongetwijfeld op verschillende tijden in het verleden aanspraak maakte op het uitoefenen van, en uitoefende, eene macht boven en hooger dan die van de gewone wet des lands, waren de gevallen die waarin de beweerde rechten en voorrechten van het Huis geschonden waren, doch ik kan geen geval vinden, en zekerlijk niet in de jongste tijden, waarin het Huis der Gemeenten aanspraak maakte de uitdrukkelijke bepalingen te kunnen verbreken van eene wet en voornamelijk eene die eene krimineele misdaad daarstelt. Zelfs over de quaestie van de perken van parlementair voorrecht en de jurisdictie van Gerechtshoven zijn de meest tegenstrijdige gevoelens gegeven.

Doch men behoort te herinneren dat Koloniale Wetgevingen niet "Parlementen" zijn in den zin waarin het Huis der Gemeenten er een is. Zeer verschillende zienswijzen worden gehouden door de verschillende Koloniale Wetgevingen aangaande welke machten beschouwd moeten worden hun eigen te zijn voor het behoorlijk en doeltreffend uitvoeren van parlementaire overwegingen en resoluties; doch er schijnt eene overeenkomst van gevoelens te zijn dat al de machten op aanspraak gemaakt door het Britsche Huis der Gemeenten in geenerlei wijze eigen zijn aan Koloniale Wetgevingen. Derhalve zal het worden bevonden dat verschillende Wetten van tijd tot tijd in verschillende Koloniën gepasseerd zijn, verkla-

rende en voorschrijvende machten die het Huis der Gemeenten zonder tegenspraak uitoefent. In onze eigene Kolonie zijn er zulke Wetten, namelijk Wet No. 1 van 1854, verzekerende vrijheid van spreken en bescherming van personen geëmployeerd in het publiceeren van Parlementaire stukken, en Wet No. 13 van 1883, beschrijvende en verklarende de rechten en voorrechten van het Parlement.

Zonder in verdere bijzonderheden te treden, zal het genoeg zijn te zeggen dat indien er zulk eene macht is in het Huis der Gemeenten—en het zou schijnen dat zulks niet het geval is—als om de uitdrukkelijke bepalingen te kunnen verbreken van eene Wet die eene krimineele misdaad daarstelt, er geene zoodanige in dit Huis is wiens machten grootendeels bestaan uit die door parlementsakten opgericht.

Nogmaals, ofschoon het Huis der Gemeenten aanspraak heeft gemaakt op zekere machten als lid van het Hooge Hof van het Parlement, zijn de gevallen hoofdzakelijk die waarin schendingen van voorrechten betrokken zijn en gelijken zeer op de gevallen in voorzien door de Wet van 1883 op de Machten en Voorrechten; doch het Parlement van deze Kolonie is in geen enkelen zin een Gerechtshof, en de Wetgevende Vergadering is niet een lid van het Hooge Hof in den zin waarin het Huis der Gemeenten er een is. Geheel afgescheiden van deze overwegingen zijn de regulaties aangaande het overleggen van stukken duidelijk omschreven. Zij kunnen verklaard worden als volgt, dat geen Gekozen Comité eenige macht heeft stukken te eischen, die geweigerd konden worden, indien om eene opgaaf van zoodanige stukken werd gevraagd in het Huis zelf, op grond dat zij buiten de jurisdictie van het Huis waren; dat alle documenten die van een publieken of officieelen aard zijn, en die naar verwezen of aangehaald worden gedurende een debat, op de tafel behooren gelegd te worden, mits dat dit gedaan kan worden zonder afbreuk aan de publieke belangen, en in het geval van Ministers, zoo de documenten niet van vertrouwelijken aard zijn. Doch deze

regels, zegt May, kunnen niet beschouwd worden toepasselijk te zijn op private brieven, telegrammen of memoranda. Een geval juist van pas ontstond in 1865, toen een Minister, door een privaat lid gevraagd wordende of hij op de tafel zou leggen eene schriftelijke opgaaf en een brief die hij op een vorigen dag aangehaald had, antwoordde dat daar de documenten, die hij aangehaald had privaat waren, hij ze niet op de tafel kon leggen. Daar er volgehouden werd, dat de stukken aangehaald zijnde overgelegd behoorden te worden, verklaarde de Speaker dat deze regel toepasselijk was op publieke documenten. Er is nog een precedent dat ik gevonden heb in de verrichtingen van het Canadasche Parlement van 1880, waarin dezelfde regel werd uiteengezet aangaande documenten van een officieelen aard die vereischt werden op de tafel te worden gelegd. De regels van onze Wetgevende Vergadering zijn gevormd naar die van het Huis der Gemeenten, en dezelfde regel aangaande private documenten zou toepasselijk zijn.

Dit zoo zijnde, kan het schaars beweerd worden dat een Gekozen Comité van dit Huis macht zou hebben iemand te dwingen de private telegrammen van een derden persoon over te leggen, wanneer het overleggen op zichzelf eene krimineele misdaad is; tenzij, zoo als ik gezegd heb, de Wet op Machten en Voorrechten de Telegraaf-wet in dit opzicht teniet doet. Doet zij dit, dan moet zij zulks doen door afleiding, want er is niets in de Wet zelve dat dit uitdrukkelijk doet. Nu moet men niet vergeten dat de machten van dit Huis grootendeels die zijn daaraan door parlaments-akte gegeven: dat in de Wet op de Machten en Voorrechten er eene Schedule is handelende met herroepene Wetten, die geene melding maakt van de Telegraaf-wet, en ik ben overtuigd dat indien de Wetgeving van plan was geweest dit Huis de macht te geven de Telegraaf-wet omver te stooten, zij zulks uitdrukkelijk zou hebben gezegd. Geene nieuwe macht niet bekend aan het Huis der Gemeenten of Wetgevingen in het algemeen, schijnt mij toe

bedoeld geweest te zijn door Wet No. 13 van 1883 geschept te worden. Ik kan niet denken dat de Wetgeving bedoeld kon hebben eene bepaalde uitzondering daar te stellen tot de krimineele misdaad gemaakt door de Telegraaf-wet, behalve in specifieke bewoordingen, en zekerlijk niet in de algemeene bewoordingen verklarende de machten en voorrechten van dit Huis. Onder deze omstandigheden ben ik genoodzaakt tot het besluit te komen dat dit Comité geene macht heeft het Hoofd van het Telegraafkantoor te verplichten bijzondere telegrammen over te leggen zonder de toestemming van den persoon die ze zendt of ontvangt.

Het Comité beraadslaagde.

Besloten,—Dat de Voorzitter een speciaal rapport bij het Huis indiene dat het Comité, onder overweging gehad hebbende de beslissing van den heer Speaker aangaande de machten van het Comité met betrekking tot het overleggen van telegrammen, het op die beslissing wenschelijk oordeelt dat een Wetsontwerp worde ingediend met het minst mogelijke verzuim, om speciale machten aan het Comité te verleen.

Het Comité verdaagde tot aanstaanden Maandag te 10 v.m.

Maandag, 8 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,
„ Fuller,
„ Innes,

De heer Du Toit,
„ Schreiner,
„ Jones.

De Voorzitter legde over van den heer J. A. Stevens

1. Kopij van correspondentie tusschen den heer J. F. P. Rawlinson en den Ageerenden Secretaris van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij. [Zie Aanhangsel C.]

2. Correspondentie over de zaak van den brief van de aanvoerders van de Reform Committee aan Dr. Jameson, gedagteekend 20 December, 1895.

[Zie Aanhangsel D.]

Sir J. Gordon Sprigg, K.C.M.G., L.W.V., Eerste Minister,

Edele Johannes Albertus Faure, L.W.R.,

De heer George James Boyes, C.C. en R.M., van Mafeking, en

De heer Thomas Rees Price, Ageerende Algemeene Bestuurder van Spoorwegen, werden ondervraagd.

De Voorzitter zeide dat hij verplicht was het Comité te verlaten.

Besloten,--Dat de heer Merriman den stoel inneme.

Het Comité beraadslaagde en verdaagde tot morgen te 10 v.m.

Dinsdag, 9 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,

„ Fuller,

„ Jones,

De heer Du Toit,

„ Schreiner.

De Voorzitter legde over kopij van een telegram van Earl Grey, Buluwayo, aan Stevens, Charter, Kaapstad, gedagteekend 8 Juni, 1896, verzoekende het Comité de getuigenis van den heer Stevens te nemen in plaats van die van den heer Berry, met betrekking tot de boeken.

De heer Schreiner stelde voor den heer Stevens te verwittigen dat het Comité de getuigenis van den heer Berry noodig oordeelt in het belang van het onderzoek en dat hij worde verzocht dit aan Earl Grey bekend te maken.

Goedgekeurd.

De Voorzitter diende in :

1. Eene aantekening in snelschrift van de getuigenis in de zaak van de Koningin *vs.* Gardner F. Williams.

2. Correspondentie in zake het smokkelen van wapenen in een brandkast van R. M. Ross, Kaapstad, naar Elandsfontein, in de Zuid Afrikaansche Republiek, door zekeren W. Towell.
3. Correspondentie in zake het afsnijden van de Telegraaf-draden gedurende December, 1895. [Zie Aanhangsel E.]
4. Overige stukken met betrekking tot de gangen van Majoor Heany, te Kimberley, op Zaterdag, den 28sten December, 1895. [Zie Aanhangsel F.]
5. Brief van den heer T. R. Price, Ageerenden Algemeenen Bestuurder van Spoorwegen, gedagteekend 9 Juni, 1896, zendende telegram van den Directeur van Dienst van het Oostelijke stelsel, in zake ontdekkingen bij het ongeluk te Thomasrivier, op den 5den December, 1895. [Zie Aanhangsel G.]
6. Brief van den heer T. R. Price, Ageerenden Algemeenen Bestuurder van Spoorwegen, gedagteekend 9 Juni, 1896, zendende verslag van de reizen van het geschut van Port Elizabeth, op de Spoorwegen. [Zie Aanhangsel H.]

De heer Gardner F. Williams, Algemeene Bestuurder van de De Beers Consolidated Mines, werd ondervraagd na door den Voorzitter gewaarschuwd te zijn.

Gedurende het verhoor vroeg de getuige, toen hij verzocht werd een zekeren naam te openbaren, dat hij mocht worden toegelaten dien terug te houden.

De getuige zich verwijderd hebbende, beraadslaagde het Comité.

Besloten,—De getuige worde vereischt den naam te openbaren.

De getuige weder binnengelaten zijnde, werd het verhoor hervat nadat de Voorzitter hem de beslissing van het Comité had medegedeeld.

De heer Fydeli Edmund Garrett, redakteur van de *Cape Times*, werd ondervraagd.

Het Comité beraadslaagde en verdaagde tot aanstaanden Donderdag te 10 v.m.

Donderdag, 11 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

De Voorzitter diende in :

1. Brief van den Edelen Sir Gordon Sprigg, K.C.M.G., L.W.V., Eerste Minister, gedagteekend 11 Juni, 1896, zendende kopijen van brieven gewisseld tusschen Zijne Excellentie den Gouverneur en Ministers over den jongsten inval in de Zuid Afrikaansche Republiek. [Zie Aanhangsel I.]
2. Brief van den Ageerenden Algemeenen Bestuurder van Spoorwegen, gedagteekend 10 Juni, 1896, zendende opgaaf van vuurwapenen en ammunitie verzonden per spoor tusschen Kaapstad, Kimberley, Vrijburg en Mafeking, gedurende de maanden October, November en December, 1895. [Zie Aanhangsel J.]
3. Kopijen van al de verslagen in de zaak van de Koningin *vs.* Gardner Williams.

De heer John James Graham werd verder ondervraagd.
De heer John Lothian Bissett, Superintendent van Goederen en Stationschef te Kimberley, werd ondervraagd.

Hier was de Procureur-Generaal verplicht weg te gaan.
Besloten,—Dat de heer Schreiner den stoel inneme.

De heer Macleod Bawtree Robinson, Commissaris van Politie voor Griqualand West en Bechuanaland, werd ondervraagd.

Het Comité beraadslaagde en verdaagde tot morgen te 10 v.m.

Vrijdag, 12 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

De Voorzitter legde op de tafel :

1. Kopij van de Wet op Macht aan het Gekozen Comité op den Jameson Strooptocht, No. 4 van 1896, afgekondigd op den 12den Juni, 1896.
2. Brief van den Ageerenden Algemeenen Bestuurder van Spoorwegen, gedagteekend 11 Juni, 1896, zendende kopijen van telegrammen in zake het binnensmokkelen van wapenen in de Transvaal. [Zie Aanhangsel K.]
3. Brief van den heer F. E. Garrett, gedagteekend 11 Juni, 1896, met betrekking tot de getuigenis door hem afgelegd op den 9den Juni, 1896.

Besloten,—Op den brief van den heer Garrett acht het Comité het niet raadzaam de getuigenis op eenig belangrijk punt te veranderen.

De heer J. A. Stevens werd verder ondervraagd, en toonde verschillende telegrammen, conducteurs boeken, en een gerangschikt register van telegrammen en brieven ontvangen door de B. S. A. Co. in 1895.

De heer T. R. Price en de heer M. B. Robinson werden verder ondervraagd.

De heer Julius Weil, L. W. V., werd ondervraagd.

Het Comité beraadslaagde en verdaagde tot aanstaanden Maandag te 10 v.m.

Maandag, 15 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

De Voorzitter leverde in brieven van den Agecrenden Algemeenen Bestuurder van Spoorwegen :

1. Gedagteekend 12 Juni, 1896, in zake opgaven van Wapenen en Ammunitie verzonden over de Spoorwegen. [Zie Aanhangsel L.]
2. Gedagteekend 12 Juni, 1896, in zake het gewicht van bezendingen wapenen van Mafeking naar Kimberley. [Zie Aanhangsel M.]
3. Gedagteekend 12 Juni, 1896, insluitende kopij van telegram gezonden aan Directeur van Dienst te Port Elizabeth in zake de olie trommels ontvangen van Kimberley en gezonden naar Elandsfontein. [Zie Aanhangsel N.]
4. Gedagteekend 12 Juni, 1896, zedende kopijen van fakturen voor goederen van Buffelshaven naar Johannesburg, die beschadigd werden in het ongeluk te Thomasrivier.
5. Gedagteekend 13 Juni, 1896, insluitende antwoord van den Directeur van Dienst, Port Elizabeth, op het telegram in zake de olie trommels.
6. Gedagteekend 12 Juni, 1896, zedende (1) kopij faktuur voor zes trommels olie van De Beers aan Pickering & Co., Port Elizabeth ; (2) origineele consignatie brief voor do. ; (3) kopij faktuur voor 7 trommels olie van De Beers aan Pickering & Co., Port Elizabeth ; (4) origineele consignatiebrief voor do. ; (5) kopij van faktuur voor 2 trommels olie van De Beers aan Pickering & Co., Port Elizabeth ; (6) origineele consignatiebrief

voor do.; (7) kopijen van faktuur voor 2 trommels olie van De Beers aan Pickering & Co., Port Elizabeth; (8) origineele consignatiebrief voor do. [Zie Aanhangsel O.]

De Klerk rapporteerde aan het Comité dat geen antwoord ontvangen was op de telegrammen verzonden overeenkomstig de resoluties van het Comité van den 1sten en 4den Juni, 1896, aan den Staatssecretaris van de Zuid Afrikaansche Republiek en aan den Hoog Edelen C. J. Rhodes respectievelijk.

De heer Somerset Richard French, C.M.G., Postmeester-Generaal, werd ondervraagd.

Het Comité beraadslaagde.

Besloten,—Dat Kolonel Rhodes worde gedagvaard per telegram gericht aan hem onder adres van de Stationschefs te Kimberley, Vrijburg en Mafeking respectievelijk, en dat aan de Stationschefs getelegrafeerd worde de dagvaarding af te leveren en kennis te nemen van den tijd waarop de aflevering plaats vindt.

De heer J. A. Stevens werd verder ondervraagd en leverde in zekere correspondentie met Majoor den Edelen R. White. [Zie Aanhangsel P.]

Het Comité verdaagde tot morgen te 10 v.m.

Dinsdag, 16 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

De Voorzitter leverde in :

Telegram van den Stationschef, Mafeking, gedagteekend 15 Juni, 1896, meldende dat de telegrafische dagvaarding van den Klerk van het Huis afgeleverd was aan Kolonel Rhodes. [Zie Aanhangsel Q.]

De heer Robert George Scott, de heer Edward Pickering en de heer Emanuel Isaacs werden ondervraagd.

Hier verliet de Voorzitter den Stoel.

Besloten,—Dat de heer Merriman den Stoel inneme.

De heer Thomas Berry, werd ondervraagd en leverde in :

Gecertificeerd uittreksel van de boeken der Britsch Zuid Afrika Maatschappij, aantoonende de New Concessions Account [Zie Aanhangsel R.] en legde verder, ter inzage van het Comité, de boeken over van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, waarom gevraagd was, met de tegenbladen van de cheques, en leverde in cheques en wissels in verband met de New Concessions Account. [Zie Aanhangsel S.]

Het Comité beraadslaagde en verdaagde tot aanstaanden Donderdag, te 10 v.m.

Donderdag, 18 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Du Toit,		„ Schreiner,
„ Innes,		„ Fuller.

De Voorzitter leverde in :

Brief van den Ageerenden Algemeenen Bestuurder van Spoorwegen, gedagteekend 17 Juni, 1896, insluitende verdere opgaven van ammunitie verzonden van Kimberley gedurende 1895. [Zie Aanhangsel T.]

De heer T. Berry werd verder ondervraagd op de boeken van de Britsch S. A. Co., en legde verdere cheques over in verband met de New Concessions Account. [Zie Aanhangsel U.]

Gedurende het verhoor besloot het Comité den heer J. A. Stevens te dagvaarden onmiddellijk zekere adviesbrieven over te leggen vergezellende de New Concessions Account wissels.

De heer J. A. Stevens werd verder ondervraagd.

De heer A. Bates werd ondervraagd.

Gedurende het verhoor op eene quaestie, vroeg de getuige of het noodig was zich te incrimineeren. De getuige zich verwijderd hebbende, beraadslaagde het Comité.

Besloten,—Dat getuige de vraag niet behoeft te beantwoorden indien hij denkt dat het hem zou incrimineeren.

De getuige werd weder binnengelaten en verder ondervraagd.

De heer J. A. Stevens werd verder ondervraagd en leverde zekere adviesbrieven in vergezellende de New Concessions Account wissels. [Zie Aanhangsel V.]

Het Comité beraadslaagde.

Het Comité verdaagde tot morgen te 10 v.m.

Vrijdag, 19 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De heer Merriman,		De heer Fuller,
„ Schreiner,		„ Innes,
„ Du Toit,		„ Jones.

Besloten,—Dat bij afwezigheid van den Voorzitter, de heer Merriman den Stoel inneme.

De heer Louis Lloyd Michell, de heer J. A. Stevens, de heer F. F. Rutherford, en de Edele W. P. Schreiner, Q.C., C.M.G., L.W.V., werden ondervraagd.

De heer T. Berry werd verder ondervraagd en leverde in gecertificeerde kopijen van de Pitsani Camp rekening [Zie Aanhangsel W.] en van Dr. H. A. Wolff's rekening in de boeken der Britsch Zuid Afrika Maatschappij, [Zie Aanhangsel X.] en toonde de boeken ter inzage van het Comité.

Het Comité beraadslaagde.

Besloten,—Dat den Stationschef en den Postmeester te Mafeking per telegraaf respectievelijk worden gevraagd of

de verbetering van de dagvaarding, en de herhaling van de dagvaarding door den Klerk van het Huis van den 15den Juni, aan Kolonel Rhodes persoonlijk afgeleverd waren.

Het Comité verdaagde tot aanstaanden Maandag te 10 v.m.

Maandag, 22 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Schreiner,
„ Fuller,		„ Jones,
„ Innes,		„ Du Toit.

De Klerk las voor en leverde in twee telegrammen gedagteekend den 19den dezer van den Postmeester en den Stationschef, Mafeking, respectievelijk, over de dagvaarding aan Kolonel Rhodes [Zie Aanhangsel Y]

De Voorzitter leverde in een brief van den Postmeester-Generaal, gedagteekend den 19den dezer, zendende een rapport bevattende de additioneele informatie van hem vereischt gedurende zijn verhoor door het Comité. [Zie Aanhangsel Z.]

De heer David Stephen, hoofdklerk, Tak Telegrafische Boodschappen, Algemeen Postkantoor, werd ondervraagd, en leverde in de origineelen van zekere telegrafische boodschappen.

De heer James Isemonger, Counter Klerk, Tak Telegrafische Boodschappen, Algemeen Postkantoor, werd ondervraagd.

Het Comité beraadslaagde.

Besloten,—Dat de Klerk van het Huis de noodige schikkingen make voor het ontcijferen van die telegrafische boodschappen ingeleverd door den heer Stephen die niet alreeds ontcijferd zijn in het Transvaalsche Groenboek, het werk te worden verricht door een vertrouwbaaren bekwamen beambte in den publieken dienst.

Besloten,—Dat de Klerk van het Huis worde verzocht te trachten eene dagvaarding aan den heer J. Hays Hammond te doen toekomen om morgen voor het Comité te verschijnen en getuigenis af te leggen.

De Voorzitter las voor en leverde in een brief van den heer J. A. Stevens, gedagteekend den 22sten Juni, 1896, ten effecte dat een boodschap per kabel hem had bereikt van Dr. F. R. Harris dat, daar het Engelsche onderzoek spoedig verwacht werd, het voor hem volstrekt onmogelijk was Londen te verlaten. [Zie Aanhangsel AA.]

Het Comité verdaagde tot morgen te 10 v.m.

Dinsdag, 23 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Fuller,
„ Schreiner,		„ Du Toit.
„ Jones,		

De Voorzitter leverde in een brief van den Algemeenen Bestuurder van de Standard Bank, gedagteekend den 22sten dezer, insluitende staat van Dr. H. A. Wolffs rekening met den tak Mafeking van de Bank, van den 13den November tot den 31sten December, 1895. [Zie Aanhangsel BB.]

De heer John Hays Hammond was tegenwoordig, en medegedeeld zijnde het doel van het Comité in het eischen zijner tegenwoordigheid, protesteerde hij er tegen dat hij zou worden opgeroepen getuigenis af te leggen.

De heer Hammond zich verwijderd hebbende, overwoog het Comité zijn protest.

De Voorzitter stelde voor: Het protest van den heer Hammond worde erkend.

De heer Schreiner stelde voor als amendement: Het protest van den heer Hammond zorgvuldig overwogen zijnde, zoo besluit het Comité dat zijne verplichting

jegens de Regeering van de Zuid Afrikaansche Republiek geëerbiedigd behoort te worden, dat hij geene volstreckte vrijstelling van verhoor eischen kan op den grond dat hij een Amerikaansche burger is, doch dat zoodanige vragen hem gesteld behooren te worden die betrekking hebben op daadzaken rakende het onderzoek, en niet in antwoord insluitende eene verklaring van eenig politiek inzicht of gevoelen.

Na bespreking,

Het amendement werd ter stemming gebracht en het Comité stemde :

Voor : 5.

Tegen : 2.

De heer Du Toit,

De Procureur-Generaal,

„ Jones,

De heer Fuller.

„ Merriman,

„ Schreiner,

„ Innes.

Het amendement dus goedgekeurd.

Op voorstel van den Voorzitter werd besloten dat de genomene resolutie aan den heer Hammond *in extenso* worde voorgelezen.

De heer Hammond weder binnengelaten zijnde, werd bekend gemaakt met de beslissing van het Comité, en werd toen ondervraagd.

De Procureur-Generaal verplicht zijnde te vertrekken, nam de heer Merriman den Stoel in.

De Edele John Frost, C.M.G., L.W.V., en de Edele John Laing, L.W.V., werden ondervraagd.

De heer E. E. Harrhy, van het Departement van den Postmeester-Generaal, was tegenwoordig en leverde in gecertificeerde kopijen van de ontcijferde telegrammen, overeenkomstig de resolutie gisteren genomen.

Het Comité examineerde de ontcijferingen met den heer Harrhy en gaf ze aan hem terug met het verzoek dat hij een verder onderzoek zou instellen en aan het Comité rapporteeren op diens volgende bijeenkomst.

Het Comité verdaagde tot Donderdag, te 10 v.m.

Donderdag, 25 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Schreiner,
„ Fuller,		„ Jones,
„ Innes,		„ Du Toit.

De heer E. E. Harry was tegenwoordig en leverde in ontcijferde telegrammen na verder onderzoek, overeenkomstig de resolutie genomen door het Comité. [Zie Aangangsel C.C.]

De Klerk diende in een aanzoek van den heer Hammond om toegelaten te worden zekere woorden bij te voegen aan zijn antwoord op vraag No. 2,687.

Besloten,—Dat de additioneele woorden worden ingevoegd in eene tekstnoot, met eene opheldering dat de heer Hammond zijne getuigenis in schrift gelezen hebbende, de bijvoeging verlangde, doch daar de heer Hammond nu vertrokken was naar Engeland er geene gelegenheid was voor eenige verdere ondervraging op dit punt.

De heer J. A. Stevens werd verder ondervraagd.

De Edele P. H. Faure, Secretaris voor Landbouw, werd ondervraagd.

De heer James Tasker, Controleur van het Centraal Telegraafkantoor, werd ondervraagd.

De heer J. A. Stevens werd verder ondervraagd, en toonde telegram kopij boek behoorende aan de Britsch Zuid Afrika Maatschappij.

De heer D. Stephen werd verder ondervraagd, en leverde in origineel telegram van Charter aan Kolonel Rhodes, Johannesburg, gedagteekend den 7den December, 1895, No. 6,716.

De Procureur-Generaal, verplicht zijnde te vertrekken gedurende het verhoor van den heer Stephen, nam de heer Fuller den Stoel in.

Het Comité beraadslaagde, en verdaagde tot morgen te 11 v.m.

Vrijdag, 26 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

Het Comité beraadslaagde.

Besloten,—De Secretaris van de Oostelijke Kabel Maatschappij worde gedagvaard alle kabelgrammen over te leggen verzonden tusschen den 21sten en 29sten December, 1895, van Rhodes, Harris, Charter of Stevens, of in hunne code namen, aan de Londen *Times*, of Moberley Bell, of “Zeolites,” of eenigen anderen code naam voor de Londen *Times*, en alle kabelgrammen ontvangen tusschen den 10den en 13den December van eenigeen dier namen, Londen, aan eenigeen dier namen in Kaapstad.

De Voorzitter verplicht zijnde te vertrekken, nam de heer Merriman den Stoel in.

Het Comité verdaagde tot aanstaanden Maandag te 10 v.m.

Maandag, 29 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Schreiner,
„ Fuller,		„ Jones.
„ Innes,		

De Voorzitter leverde in twee brieven van den Postmeester-Generaal, gedagteekend 23 en 28 Juni, 1896, aangaande de telegrammen om gevraagd.

De heer Thomas Cassidy, Superintendent van de Oostelijke en Zuid-Afrikaansche Telegraaf Maatschappij, werd ondervraagd.

De heer David Stephen werd verder ondervraagd en leverde in de origineelen van zekere telegrafische boodschappen. [Zie Aanhangsel D.D.]

De heer Percy Stewart werd ondervraagd, en leverde in :

Twee brieven van de Britsch Zuid Afrika Maatschappij, Kaapstad, gericht aan hem te Mafeking, gedagteekend 26 November, 1895. [Zie Aanhangsel E.E.]

Het Comité beraadslaagde aangaande een Ontwerp Rapport, en verdaagde tot morgen te 10 v.m.

Dinsdag, 30 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,
 „ Fuller,
 „ Innes,

De heer Jones,
 „ Du Toit,
 „ Schreiner.

De Voorzitter leverde in :

1. Brief van den Secretaris tot den Eersten Minister, gedagteekend 29 Juni, 1896, insluitende eene Minute van Z.E. den Administrateur, gedagteekend 24 Juni, 1896, insluitende eene dépêche van Harer Majesteits Ageerenden Agent te Pretoria, gedagteekend 19 Juni, 1896, insluitende eene mededeeling van den Staats-secretaris van de Zuid Afrikaansche Republiek, gedagteekend 16 Juni, 1896, over het leveren van getuigenis op den Jameson Strooptocht [Zie Aanhangsel F.F.]
2. Ontcijferingen van telegrammen, met een certificaat van den heer E. Harrhy [Zie Aanhangsel G.G.]

Besloten,—Dat de Ageerende Secretaris van De Beers Consolidated Mines gedurende October, November en
 [A. 64—96. JAMESON INVAL.] F

December, 1895, worde gedagvaard, en medegedeeld dat getuigenis voor het Comité is gelegd aantoonende dat wapenen ontvangen en gesmokkeld zijn naar Johannesburg van de stores van de De Beers Maatschappij, ook dat zij betaalden daarvoor en ook het reisgeld van manschappen naar Johannesburg. Dat het Comité de Maatschappij gelegenheid wenscht te geven hare positie duidelijk te maken, en dus verlangt dat de gedagvaarde beambte bewijs zal brengen van betaling van vracht door De Beers voor wapenen; ook cheque gegeven ter betaling van transport van manschappen gezonden van De Beers naar Johannesburg, den datum van zoodanige cheque, en duidelijk te verklaren op welke rekeningen die sommen overgebracht zijn, en door wien uiteindelijk betaald.

De heer D. Stephen werd verder ondervraagd en leverde in de origineelen van zekere telegrafische boodschappen. [Zie Aanhangsel H.H.] en een Telegrafische Tijdtafel.

De heer Merriman leverde in een uittreksel van de Londen *Times* van den 1sten Januari, 1896. [Zie Aanhangsel I.I.]

Besloten,—Dat zoodanige gedeelten van het Groenboek No. 2, gedrukt zijnde als een Aanhangsel tot de verrichtingen van het Comité, als slechts in Hollandsch voorkomen, gedrukt zullen worden in Engelsch als een bijvoegsel tot Aanhangsel A. [Bijvoegsel A1, A2, A3, A4.]

De Voorzitter verplicht zijnde te vertrekken, nam de heer Merriman den Stoel in.

Besloten,—Dat de aandacht van den heer Speaker bepaald worde op het feit dat zeer aanzienlijk verzuim plaats gevonden heeft met de mededeeling heden ontvangen insluitende het antwoord van den Staats-Secretaris met betrekking tot het leveren van getuigenis aan het Comité.

De heer J. A. Stevens werd verder ondervraagd.

Het Comité beraadslaagde aangaande een rapport en verduagde tot aanstaanden Donderdag te 10 v.m.

Donderdag, 2 Juli, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Schreiner,		De heer Innes,
„ Du Toit,		„ Fuller,
„ Jones,		„ Merriman.

De Voorzitter leverde in :

1. De verdere ontcijferingen van de telegrammen die den heer Harry gevraagd was te maken. [Zie Aanhangsel J.J.]
2. Brief van den Postmeester-Generaal, gedagteekend 30 Juni, 1896, aangaande de gevraagde telegrammen.

De Voorzitter las voor en leverde in een telegram van den heer Craven, Secretaris van de De Beers Consolidated Mines, Kimberley, gedagteekend 30 Juni, 1896, in antwoord op een telegram van den Klerk van het Huis, vragende wie de Ageerende Secretaris van de Maatschappij was gedurende de maanden October, November en December laatstleden, en meldende het doel van het onderzoek. [Zie Aanhangsel K.K.]

De heer J. J. Graham werd verder ondervraagd.

De heer D. Stephen werd verder ondervraagd.

Het Comité beraadslaagde, en verdaagde tot morgen te 10 v.m.

Vrijdag, 3 Juli, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit.
„ Innes,		

De Voorzitter leverde in een telegram van den Staatssecretaris, Pretoria, in antwoord op een telegram van den

Voorzitter op den 30sten Juni, met betrekking tot getuigen of getuigenis die de Regeering van de Zuid Afrikaansche Republiek mocht verlangen aan de hand te geven. [Zie Aangangsel L.L. bladzijde ccxli].

De heer J. A. Stevens werd verder ondervraagd.
Het Comité verdaagde tot Maandag te 10 v.m.

Maandag, 6 Juli, 1896.

TEGENWOORDIG :

De heer Merriman,		De heer Du Toit,
„ Fuller,		„ Schreiner,
„ Innes,		„ Jones.

Bij afwezigheid van den Voorzitter, besloten dat de heer Merriman den Stoel inneme.

De heer D. Stephen werd verder ondervraagd en leverde in twee telegrammen die om gevraagd waren [Zie Aangangsel M. M.]

De heer Jones keerde terug naar Aangangsel B. van de verrichtingen van het Comité, en wees er op dat er niets was om aan te toonen dat het telegram van “Unbegangen” naar Jameson niet gezonden was.

Besloten,—Dat de volgende tekstnoot worde gehecht aan het telegram :—“Dit telegram werd aangeboden doch niet verzonden voor de redenen vermeld door den heer J. A. Stevens in diens getuigenis, vragen 464 tot 482.”

De Voorzitter leverde in een brief van A. Bates, gedagteekend Kuruman, 25 Juni, 1896, ter opheldering van diens getuigenis. [Zie Aangangsel N.N.]

De Voorzitter leverde in alternatieve lezingen in telegrammen Nos. 6127, 1602, 06365, 6008 en 00034.

Besloten,—Dat deze telegrammen worden terug verwezen naar den heer Harry om rapport op de alternatieve lezingen.

Het Comité verdaagde tot morgen te 10 v.m.

Dinsdag, 7 Juli, 1896.

TEGENWOORDIG :

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

Besloten,—Dat bij afwezigheid van den Procureur-Generaal, de heer Merriman den Stoel inneme.

De Voorzitter las een brief van den Secretaris tot den Eersten Minister, gedagteekend 6 Juli, 1896, aan den Klerk van de Wetgevende Vergadering, over verzuim van de Minute van 24 Juni, 1896 [Zie Aanhangsel O.O.]

De Voorzitter leverde in een rapport door den heer E. Harry over de telegrammen naar hem terug verwezen om de alternatieve lezingen te overwegen.

Besloten,—Dat deze alternatieve lezingen in de telegrammen waarin zij voorkomen worden aangetoond binnen teksthaakjes.

De heer D. Stephen werd verder ondervraagd en leverde in de telegrammen die om gevraagd waren [Zie Aanhangsel P.P.]

Besloten,—Dat al de Jameson Strooptocht telegrammen tusschen den 21sten December en den 2den Januari, laatstleden, worden gerangschikt in chronologische volgorde met betrekking tot Kaapstad, aantoonende het uur van inlevering en verzending, en worden gedrukt als een verder Aanhangsel [Zie Aanhangsel Q.Q.]

Het Comité beraadslaagde, en verdaagde tot aanstaanden Donderdag te 10 v.m.

Donderdag, 9 Juli, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

De Voorzitter leverde in een Ontwerp Rapport [Zie Rapport der Minderheid, bladzijde xxviii]

Het Comité beraadslaagde.

Besloten.--Dat het telegram van "Unbegangen" aan Jameson, dat niet gezonden werd, niet begrepen behoort te worden in Aanhansel Q.Q.

Het Comité verdaagde tot aanstaanden Maandag te 10 v.m.

Maandag, 13 Juli, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Innes,
„ Schreiner,		„ Du Toit,
„ Fuller,		„ Jones.

De heer D. Stephen werd verder ondervraagd.

Het Comité beraadslaagde en verdaagde tot morgen te 11 v.m.

Dinsdag, 14 Juli, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

Het Comité beraadslaagde en verdaagde tot morgen te 10 v.m.

Woensdag, 15 Juli, 1896

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

Het Comité beraadslaagde en verdaagde tot morgen te 11 v.m.

Donderdag, 16 Juli, 1896:

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Schreiner,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Jones.

De heer Merriman leverde in een Ontwerp Rapport. [Zie Rapport, bladzijde vii.]

Besloten,—Dat het Comité handelt op de basis van het ontwerp van den heer Merriman voor het rapport van het Comité.

De Voorzitter stelde voor om na de woorden “zijn geworden” in den vierden regel van de 18de paragraaf in te voegen de woorden “Naar Mr. Cassidy’s beste overtuiging.”

De Voorzitter bracht ter stemming dit voorstel, waarop het Comité stemde :

Voor : 2.	Tegen : 5.
De Voorzitter,	De heer Schreiner,
De heer Fuller.	„ Du Toit,
	„ Jones,
	„ Innes,
	„ Merriman.

Het voorstel dus verworpen.

Op paragraaf 28 stelde de heer Fuller voor het volgende aan het einde bij te voegen :—“Doch er is, volgens het gevoelen van uw Comité, geen bewijs dat hij de drager was van eenigen brief of boodschap voor Dr. Jameson van Kaapstad.”

De heer Innes stelde voor om uit te laten de woorden in de laatste paragraaf van 28 “dat hij bij zijne aankomst te Mafeking Mr. Isaacs, een winkelier aldaar, opriep en een paar veldschoenen en een knapzak kocht, en met eene private kar naar Pitsani doorging.”

De Voorzitter bracht ter stemming het voorstel van den heer Innes, waarop het Comité stemde :

Voor : 2.	Tegen : 5.
De heer Innes,	De Voorzitter,
„ Fuller.	De heer Merriman,
	„ Jones,
	„ Du Toit,
	„ Schreiner.

Het voorstel dus verworpen.

De Voorzitter bracht ter stemming het voorstel van den heer Fuller, waarop het Comité stemde :

Voor : 2	Tegen : 5
De heer Fuller,	De Voorzitter,
„ Innes.	De heer Merriman,
	„ Du Toit,
	„ Jones,
	„ Schreiner.

Het voorstel dus verworpen.

De heer Schreiner stelde voor dat het rapport van den heer Merriman aangenomen worde als het rapport van het Comité.

De heer Fuller stelde voor dat het Comité verdage tot morgen om de amendementen in druk te overwegen.

De Voorzitter bracht ter stemming het voorstel van den heer Fuller, waarop het Comité stemde :

Voor : 1.	Tegen : 6.
De heer Fuller.	De Voorzitter,
	De heer Merriman,
	„ Schreiner,
	„ Innes,
	„ Jones,
	„ Du Toit.

Het voorstel dus verworpen.

De Voorzitter bracht ter stemming het voorstel van den heer Schreiner, dat het rapport van den heer Merriman

worde aangenomen, waarop het Comité stemde :

Voor : 6.	Tegen : 1.
De heer Merriman,	De Voorzitter.
„ Fuller,	
„ Innes,	
„ Jones,	
„ Du Toit,	
„ Schreiner.	

Het voorstel dus goedgekeurd en het rapport aangenomen.

De heer Merriman stelde voor :

Dit Comité verlangt zijne waardeering te notuleeren van de groote diensten in het onderzoek bewezen door den Klerk van het Comité, den heer J. de V. Roos, LL.D.

Goedgekeurd.

Het Comité verdaagde tot morgen te 10 v.m.

—
Vrijdag, 17 Juli, 1896.
—

TGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL, (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

Het Comité ging over tot het teekenen van het rapport. Besloten, — Dat de Voorzitter het indiene.

De Voorzitter teekende het rapport, onderworpen aan de meeningen gehouden in het door hem voorgelegd rapport, en stelde voor dat laatstgenoemde worde ingediend als een rapport der minderheid.

Goedgekeurd.